

Iš kelionės į Lietuvą – 2

AMERIKOS PILIETIS VILNIUJE

Antanas Dundzila

Tęsime tos liepos mėnesio kelionės į Lietuvą išpūdžius.

Atvykus į Lietuvos sostinę, tarp kitų dalykų, man rūpėjo ir Jungtinių Amerikos valstybių ambasada: kur ji yra, kaip ji atrodo, kaip ten vyksta darbas. Būdamas Amerikos piliečiu (ir, aišku, mokesčių mokėtoju), maniau, kad šitokiais reikalais bent trumpai pasidomėti yra suprantama ir pateisinama.

Ambasados adresą greitai susiradau kioske nusipirktoje turistams skirtoje angliškoje knygutėje, pavadintoje (verčiu iš anglų kalbos) "Vilnius jūsų kišenėje". Lietuvių kalba panašios knygelės negavau, kaip kad negavau ir smulkesnio, lietuviško Vilniaus miesto plano. Gi tos gautosios brošiūros metrike buvo štai kas pažymėta: leidžiama 5 kartus metuose, spausdinama Minske, nespaltotos nuotraukos gautos iš Eltos, redaktorius – Mattias Luefkens, viršelis – Yuri Veselov...

Knygelėje daug vakarietiški atrodančių reklamų, apstu turistui reikalingų žinių, yra stambokas Vilniaus miesto planelis, na ir užsienio atstovybių sąrašas. Viso surašyta net 19 ambasadų. Amerikos ambasada yra įsikūrusi Akmenų 6, jos telefonas yra 22-30-31.

Planelyje Akmenų gatvės negalėjau rasti, ji nepažymėta. Tačiau su bičiulių talka – gatvę ir įstaigą susiradome ir taip vieną dieną ambasados apylinkėje atsiradome. Vykau jau anksčiau ambasadoje besilankiusiųjų išpėtas, kad jos pareigūnai svečių nelaukia ir į žingeidumo, pasisvečiavimo pobūdžio pokalbius nesileidžia.

Tokiam teigimui aš iš kart nelabai norėjau tikėti, nes maniau, kad ambasadai turėtų rūpėti jos piliečiai bei tų piliečių dėmesys šiai pagarbiai įstaigai. Pasirodė, kad girdėtas išpėjimas buvo teisingas: galima drąsiai teigti, kad Lietuvos ambasada Washingtone yra daug svetingiau tvarkoma už Amerikos ambasadą Vilniuje.

Visų pirma reikia pastebėti, kad ambasados pastatas yra remontuojamas ar gal iš vis perstatomas. Tad vyksta statyba, tveriamas plieno štan-

gomis sutvirtinta mūro tvora, o giliau, kieme, irgi smarkiai dirbama. Įėjimui stovi laikinas pastatėlis, kuriame mane pasitiko už stalo sėdinti jauna moteris ir stoviniuojantis jaunas vyras. Abu civiliai apsirengę, abu su pareigūnų tapatybę rodančiomis kortelėmis ant krūtinių.

Mane sustabdė ir angliškai užkalbino vyriškis:

– Hello, ar galiu kuo padėti?

– Esu Amerikos pilietis, norėčiau apsilankyti ambasadoje. Ar jūs mokate lietuviškai, gal galime lietuviškai kalbėtis?

– Galime ir lietuviškai, tačiau į ambasadą be kokio nors reikalo įeiti neleidžiama. Taip pat negalima nieko fotografuoti, filmuoti, – jis jau buvo akis įbedęs į mano aparatūrą. "Gerai, kad jūs nežino, kad ambasadą jau nufotografavau iš gatvės", pagalvojau.

– O, aš turiu ir reikalą, – nenusileidau ir išsitraukiau iš Amerikos atsivežtą, oficialiai atrodantį DIRVOS bendradarbio pažymėjimą – kortelę su nuotrauka.

– Aš rašau Amerikos lietuvių spaudai, DIRVOS savaitraščiui. Manau, užjūrio lietuviams būtų įdomu sužinoti apie Amerikos ambasadą Vilniuje...

Barbara ir Julius Sanvaičiai 1993 m. liepos 25 d. Soldine neša vainiką prie paminklo Darių ir Girėnų pagerbti. Julius Sanvaitis buvo ilgametis paminklo priežiūrėtojas ir tvarkytojas.

Pareigūnui ta mano kortelė, atrodo, paliko šiekį tokį išpūdį, ją pavartęs, jis ją grąžino atgal ir leidosi į pokalbį:

– Bet, konkrečiai, koks jūsų reikalas?

– Noriu pasimatyti su ambasados spaudos – informacijos skyriaus vedėju, su juo pasikalbėti, – aiškinau, žvalgydamasis aplink. Matėsi, kad, jei mane įleis, tai reikės čia palikti foto aparatą, pralysti pro magnetinius vartelius, reikės kokio nors lankytojų knygoje pasirašyti ir iš šio laikino pastatėlio kiemu patekti į pagrindinį ambasados pastatą.

– Spaudos – informacijos vedėjo šiuo metu ambasadoje nėra. Štai jo pavardė ir telefonas, prašau jam paskambinti po antros valandos ir su

(Nukelta į 3 psl.)

RUSIJA SUSTABDĖ ARMIJOS IŠVEDIMĄ

Rugpjūčio 17 dienos vakare Lietuvos krašto apsaugos ministras Audrius Butkevičius per televiziją pareiškė gavęs neoficialų Rusijos pareigūnų pranešimą, kad Rusija sustabdo savosios kariuomenės išvedimą iš Lietuvos.

Pagal Audriaus Butkevičiaus ir Rusijos gynybos ministro Pavel Gračiovo 1991 metų rugsėjo 8 dieną pasirašytą susitarimą, kuris įregistruotas tarptautinėse organizacijose, Rusijos kariuomenė iš Lietuvos turi būti išvesta iki šių metų rugpjūčio 31 dienos. Informaciją apie išvedimo sustabdymą telefoniniame pokalbyje su Krašto apsaugos ministru patvirtino Rusijos gynybos ministerijos generalinio štabo viršininkas

generolas pulkininkas Kolesnikov ir Rusijos įgaliotinis kariuomenės išvedimo reikalams generolas pulkininkas Majorov.

Apie susiklosčiusią padėtį Krašto apsaugos ministras tuoj pat informavo Prezidentą, taip pat tarptautines organizacijas, daugelio valstybių atstovus Lietuvoje, Lietuvos atstovus užsienyje.

Lietuvoje šiuo metu dar yra apie 2500 Rusijos karininkų puskarininkų ir kareivių. Praktiškai nėra nė vieno pilnai sukomplektuoto iš 40 dar neišvestų karinių dalinių. Didžioji Rusijos karinio turto ir sunkiosios ginkluotės dalis išvesta.

Kariuomenės išvedimo sustabdymas – aiškus politinis Rusijos žingsnis, pareiškė Krašto apsaugos ministras. Juo Rusija laužo Jungtinių Tautų ir kitų tarptautinių organizacijų rezoliucijas, taip pat jų pagrindu tarp Lietuvos ir Rusijos pasirašytą Rusijos kariuomenės išvedimo iš Lietuvos grafiką – pasakė jis.

Jungtinių Ginkluotųjų pajėgų štabo viršininkas pulkininkas Stasys Knezys komentavo, kad, kaip pavyko išsiaiškinti Rusijos gynybos ministerijos generaliniame štabe, karinio turto, amunicijos išvežimas, išskyrus karinę techniką ir automobilius, tęsiamas toliau. Rusija normaliai tiekia geležinkelio platformas, skirtas karinių krovinių gabenimui. Dirba karinių objektų perdavimo komisijos, tačiau perdavimo aktai nepasirašomi.

(Toliau skaitykit 2 psl.
"Girdėta iš Vilniaus")

East Ohio Gas Company, rugpjūčio 10 dieną dovanojo automobilį International Services Center. Ši organizacija teikia pagalbą naujiems imigrantams Clevelando apylinkėse – tvarkant dokumentus, pasiruošiant Amerikos pilietybei, anglų kalbos mokantis, darbą surandant ir dar visą eilę kitų patarnavimų ieškant.

Automobilį priėmė International Services Center direktorius Algis Rukšėnas. Jis ir East Ohio Gas Co. atstovas Jerry Sullivan dovanojamam automobiliuje.

Girdėta iš Vilniaus

• **RUGSĖJO 18 DIENĄ PREZIDENTAS ALGIRDAS BRAZAUSKAS SUSITIKO** su Lietuvos valstybinės derybų su Rusija delegacijos nariais, užsienio reikalų ministru Povilu Gyliu, politinių partijų atstovais. Buvo svarstomos problemos, susijusios su pranešimais apie Rusijos kariuomenės išvedimo sustabdymą.

• **SUSITARIMO DĖL RUSIJOS KARIUOMENĖS IŠVEDIMO IŠ LIETUVOS NEPASIRAŠYMAS** iki šiol turi tam tikrus, mūsų valstybei nenaudingus padarinius, po pasitarimo pasakė žurnalistams prezidentas Algirdas Brazauskas. Manau, kad susitarimas turi būti pasirašytas aukščiausiu lygiu. Matyt, rugpjūčio 19 dieną jau bus žinoma tiksli mano susitikimo su Rusijos Prezidentu Boris Jelcin data.

Šiandien (rugpjūčio 18 d.) susitikau su opozicinių partijų vadovais, gavau jų pareiškimą, kuriame esu kaltinamas nepagrįstais dalykais. Turiu pasakyti, kad aš visuomet prisimenu, kokie yra man, Prezidentui, duoti įgaliojimai, ir, kokia didelė man tenka atsakomybė, žalos Lietuvai atlyginimas yra pagrindinis principas, kurio aš jokių būdu neatsisakysiu.

Algirdas Brazauskas informavo, kad rugpjūčio 18 dieną oficialaus pranešimo apie Rusijos kariuomenės išvedimo sustabdymą, nei jis, nei vyriausybė, nei užsienio reikalų ministerija negavo. Oficialios Rusijos pozicijos negalėjo pateikti ir į užsienio reikalų ministeriją iškviestas pasiaiškinti Rusijos laikinasis reikalų patikėtinis Lietuvoje.

"Rusija vėl ėmėsi karinio spaudimo veiksmų prieš Lietuvą, skelbdama, jog stabdys kariuomenės išvedimą, tai yra, pratęs jos neteisėtą buvimą Lietuvoje, sykiu laužydama tarptautinį, pripažintą ir iki šiol vykdytą susitarimą", – rašoma rugpjūčio 18 dieną Prezidentui įteiktame Seimo opozicijos pareiškime. Jį pasirašė penkių opozicinių frakcijų atstovai. Pareiškimo autorių nuomone, "Pasitvirtina ankstesni spėjimai, kad nesutarimai tarp Vilniaus ir Maskvos prezidentų tik tariaimi, imituojami politiniais tikslais. Paruošiamas ekonominis fonas, dirbtiniai skolų, neatsiskaitymų, neišmokė jimų, produkcijos nesupirkimų sunkumai žemės ūkyje ir pramonėje, nepakeliamai nusmukdytas pragyvenimo lygis turi nuteikti žmones paklusniai priimti naują Lietuvos priėmimą prie Rusijos".

Opozicija kreipėsi į Algirdą Brazauską – nevykti į Maskvą, kol neišvesta Rusijos kariuomenė, o ypač – be suderintų ir visuomenei žinomų susitarimų projektų.

• **LIETUVOS VYRIAUSYBĖ PRIĖMĖ NUTARIMĄ, KAD NUO RUGSĖJO 1 DIENOS TAIKOMASIS MINIMALUS GYVENIMO LYGIS LIETUVOJE PADIDINAMAS IKI 34 LITŲ PER MĖNESĮ VIENAM GYVENTOJUI.** Iki šiol minimalus gyvenimo lygis buvo 28,2 litų. Nuo rugsėjo minimali mėnesinė alga bus 38 litai (buvo 31,3), minimalus valandinis atlygis – 0,23 lito (buvo 0,18).

Tuo pačiu nutarimu nuo rugsėjo 1 dienos 10 procentų didinamos pensijos, stipendijos, įvairios pašalpos.

• **GEGUŽĖS MĖNESĮ VIDUTINĖS LIETUVOS GYVENTOJO PINIGINĖS PAJAMOS BUVO 87,9 LITO,** birželio mėnesį – 98,1 lito, t.y. 12 procentų padidėjo, teigia Statistikos departamentas prie Lietuvos vyriausybės.

Miesto gyventojo pajamos birželio mėnesį buvo 102,2 lito (gegužės – 90,8), padidėjo 13 procentų, kaimo gyventojo – 89,9 lito (gegužės – 82), padidėjo 10 procentų. Kaimiečiai daugiau kaip trečdali (36 procentus) pajamų gavo pardavę žemės ūkio produkciją.

Šių metų pirmąjį pusmetį skurdžiausiai gyvenančiam tiriamųjų gyventojų dešimtdaliui teko 2,9 procento, o turtingiausiai gyvenančiam dešimtdaliui – 28 procentai visų tiriamųjų gyventojų pajamų. Decilinis koeficientas, rodantis, kiek kartų dešimties procentų geriausiai aprūpintų gyventojų pajamos didesnės už dešimties procentų skurdžiausiai gyvenančių pajamas, buvo 9,7, o pernai 11,5.

Birželio mėnesį vartojimo išlaidos sudarė 83 procentus visų išlaidų. Dominavo išlaidos maisto produktams – 63 procentai visų išlaidų.

• **RUGPJŪČIO 20 DIENĄ VILNIUJE VYKS ANTROJI PRANO DAUNIO FONDO KONFERENCIJA.** Prieš metus įsteigtas Lietuvos savanorio, aklojo rašytojo Prano kūrybos knygas, dirbti mokslinį darbą.

Pernai iš kuklių fondo lėšų – nario mokesčio ir aukų – skirta pinigų A. Jonyno aklųjų vidurinės mokyklos abituriento kelionei į JAV. Ten jis mokėsi dirbti su kompiuteriu ir anglų kalbos. Istorikui Valentinui Toločkai P. Daunio foncas skyrė lėšų, kad jis galėtų parengti disertaciją, žurnalistui Sauliui Plepiui – kad parengtų spaudai knygą.

Prano Daunio fondo nariai – neregijų problemoms neabejingi žmonės – menininkai, mokslininkai, gydytojai, žurnalistai, rašytojai ir darbininkai. Fondo prezidentu išrinktas Panevėžio bažnyčios klebonas monsinjoras Juozapas Antanavičius, garbės nare – universiteto docentas psichologas Albinas Bagdonas. Garbės narė – Kanados lietuvė Irena Lukoševičienė.

• **RUGPJŪČIO 27 DIENĄ RYGOJE ĮVYKS** Lietuvos, Latvijos ir Estijos prezidentų susitikimas. Būtinybę bendromis jėgomis spręsti ekonominius Baltijos šalių reikalus pabrėžė ir praėjusios savaitės pabaigoje Vilniuje su oficialiu vizitu lankęsis Latvijos prezidentas Guntis Ulmanis.

Ukrainos min. pirm. Leonidas Kučma ir Lietuvos min. pirm. Adolfas Šleževičius po vieno susitikimo derinant Ukrainos ir Lietuvos valstybinius reikalus.

• **BAIGTI TVARKYTI DOKUMENTAI DĖL BUVUSIO LIETUVOS KARIUOMENĖS VYRIAUSIOJO VADO, GENEROLO STASIO RAŠTIKIO PALAIKŲ PERKĖLIMO** iš Los Angeles į Lietuvą. Kariuomenės vado ir jo žmonos palaiškų perlaidojimo akcija pradėta iš Sibiro tremties sugrįžusių ir dabar Lietuvoje gyvenančių dukterų Meilutės Alksnienės ir Laimutės Dabrovolskienės prašymu.

• **VILNIUJE ATIDARYTA TAUTODAILININKĖS,** jau keturiasdešimt metų audžiančios tautines juostas, Palmiros Damijonaitienės kūrybos paroda. Talentinga meistrė šiemet išaudė 120 juostų Lietuvos vyčių kolonai, kurį lydės šventąjį Tėvą kelionėje po Lietuvą. Ji taip pat išaudė dovaną Popiežiui nuo Lietuvos ir Amerikos vyčių: baltos ir aukso spalvų juosta su užrašu.

(J.V.)

RAŠO LIETUVOS PREZIDENTUI

Didžiai Gerbiamas Pone Prezidente,

Rytų Europos stabilizavimo pastangose Lietuvos kaimynai jau iš anksto ruošiasi antrojo pasaulinio karo Taikos deryboms, kuriose bus sprendžiamas Mažosios Lietuvos likimas. Tarptautinės teisės požiūriu tas kraštas, karą laimėjusių Sąjungininkų buvo pavestas laikinam Sovietų Sąjungos administravimui. Mažosios Lietuvos išblokštiems autochtonams rūpi, kad Lietuvos Respublikos pirmumo teisė tų žemių likimo sprendime nebūtų susilpninta arba net visai prarasta.

Karaliaučiaus (Kaliningrado) kraštas yra Lietuvos Respublikos natūrali geografinė tąsa. Jas jungia Nemuno – Šešupės – Priegliaus upynas. To krašto lietuvių gentys tūkstančius metų jame gyveno. Nacistinė Vokietija ir komunistinė Sovietų Sąjunga žiauriausiomis priemonėmis juos išrovė iš savo tėviškių. Dar Antrajam pasauliniam karui baigiantis, keliaujant nuo buv. Lietuvos–Vokietijos sienos iki Elbingo ir toliau į vakarus, buvo galima lietuviškai susikalbėti su senaisiais vietiniais ūkininkais. Net vokiškai kalbantieji gyventojai jautė dvasinį ryšį su savo kilmės kalba ir kultūra.

Per 600 metų užsibuvę vokiečiai ten buvo tik atėjūnai, kraštą kolonizavę ir eksploatavę Vokietijos labui.

Lietuvių darbštumo dėka tas kraštas tapo Vokietijos aruodu. Kai Didžiojoje Lietuvoje Rusijos carų potvarkiais buvo slopinama apšvieta ir net įstatymais uždrausta spauda, tai Mažojoje Lietuvoje tuo pat metu vystėsi lietuvių kalbinė rašyba, plito literatūra, kūrėsi mokyklos. Iš ten nušvito ir visos Lietuvos atgimimo "Aušra". Etniniai ir kultūriniai tas kraštas buvo neatskiriama lietuvių tautos dalis.

Lietuvių tautos egzistencinė būtis reikalauja, kad Mažoji Lietuva pereitų Lietuvos Respublikos kompetencijai, kaip nedaloma jos dalis. Neginčytina, kad tai yra labai sunki ir komplikuota problema. Tačiau lietuvių tautos

skaudaus likimo patirtyje tai nėra per daug atgrąsus reiškinys. Klaipėdos krašto ir Vilniaus ne mažiau beviltiškos problemos mūsų tėvų ir senelių kartos buvo atkakliai įveiktos ir teigiamai išspręstos. Kai valstybingumo įsakmė jungiasi su atsakingumo ryžtu tautos ateičiai, atsiranda būdai ir priemonės jų įgyvendinimui.

Šiemet sukanka 75 metai nuo Tilžės Akto deklaracijos, kuriuo Mažoji Lietuva "prisiğlaudžia" prie Didžiosios Lietuvos bendroje valstybėje. Šiandieninių įvykių eiga faktais nurodo, kad Rusijai pasilikus niekuomet jai nepriklausiusioje Mažojoje Lietuvoje su nesibaigiančiomis koncesijomis per visą Lietuvą, krašto nepriklausomybė ir tautos egzistencija laiko perspektyvoje būtų pasmerkta pražūčiai.

Mažosios Lietuvos Rezistencinis Sąjūdis, per penkiasdešimt metų jungiantis visame pasaulyje išblaskytų lietuvininkų aspiracijas, prašo Jūsų Ekselenciją ir Jūsų pareigingsus valstybinius bendradarbius atkreipti veiksmingą dėmesį į šiandieninę tragišką Mažosios Lietuvos būklę iš tautos valstybinės atsakomybės imperatyvų.

Su pagarba
Mažosios Lietuvos Rezistencinio sąjūdžio valdyba

Algis A. Regis
Algis A. Regis, pirm.

Ramūnas Buntinas
Ramūnas Buntinas

Ieva Jankutė
Ieva Jankutė

Vijūnas A. Trumpionas
Vijūnas A. Trumpionas

Martynas Buntinas
Martynas Buntinas

A. P. Bagdonas
A. P. Bagdonas, sek.

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVA TEL. (216) 531-8150
FAX. 216 531-8428

P.O. BOX 19191 CLEVELAND, OHIO 44119 - 0191
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR: BALYS GAIDŽIONAS

DIRVA (USPS 157580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-1091

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices.
• Published Weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. •
Subscription per year \$30.00 • Single copy 65 cents. Air mail overseas \$100.00 yr.
Prenumerata metams \$30.00, pusei metų \$17.00 • Oro paštu į užsienį
metams \$100.00 pusei metų \$55.00 • Atskiro numerio kaina 65 centų • Straipsniai
pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos
nuomonę. • Nespausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant – Už skelbimų
turinį ir kalbą redakcija neatsako.

BALTIJOS KELIAS

Juozas Žygas

"Nuo ankstyvo ryto šalia Sąjūdžio būstinės esančiame kiemelyje renkamos gėlės. Priešpiet Kauno aerouosto link iš čia pajudės 3 sunkvežimiai, pilni įvairiaspalvių žiedų. Tiek pat gėlių bus surinkta ir Kaune. Vakare liūdesio ir vilties žiedais jos pabirs iš lėktuvo. Katedros aikštė virto politinio švietimo centru. Čia užklydusį turistą apstodavo būrys žmonių, stengdamiesi bent gatvės informacija priversti susimąstyti centrinės spaudos aukas. Popiet kalnų parke Lietuvos nepriklausomybės sąjungos surengtame mitinge suliepsnos Stalino–Hitlerio galvos.

Visur nenutrūkstanta žmonių grandinė su gėlėmis, juodais kaspinais, žvakutėmis, plakatais. Pranešimas per radiją: Latvijoje šioje akcijoje dalyvauja apie 250,000 žmonių. Estijoje – 200,000. Prie respublikinių sienų surengtuose mitinguose susirinko daugiau nei 100,000 žmonių. Naktį "Laisvės" radijo stotis praneš, kad Lietuvoje gyvąją grandinę sudarė apie 300,000 žmonių (Sąjūdžio organizacinio komiteto duomenimis, dalyvavo pusė milijono Lietuvos gyventojų). Mes laisvi tiek, kiek tos laisvės esame verti. Lietuvos partijos ir vyriausybės vadovai nestovėjo (mano pabraukta J.Ž.) grandinėje. Estijos Ministrų Tarybos pirmininkas Indrek Toome kartu su žmona, vilkinčia estų tautiniais rūbais, stovėjo gyvojoje grandinėje.

Dvidešimt minučių rimties ir susikaupimo. Pralaimėjimo dieną Baltijos kraštai pavertė būsimos pergalės diena – tokio susitelkimo, anot Vencelo Reičevo ("Sofija press"–Bulgarija koresp. J.Ž.) pasaulis dar nematė (Gimtas Kraštas 1989.VIII.31)".

Pacitavau tai, ką tuo metu Lietuvos žmonės pergyveno ir jautė. Manau, kad geriausiai leisti kalbėti tiems, kurie toje neužmirštamoje grandinėje rankomis susiėmę stovė-

jo. Tai buvo istorinės dienos, kurių negalime užmiršti! Tai buvo pradžia imperijos subyrėjimo ir tautų išsilaisvinimo. Pradžia, tos revoliucijos, kuri į istoriją įėjo "Dainuojančios revoliucijos" vardu, ir kuri sugriovė iki dantų ginkluotą "Blogio imperiją".

Tai turėtų būti į istorijos knygas įrašyta, kaip didesnis įvykis – negu Jericho sienų sugriovimas.

Tie, kurie toje "rankų grandinėje" stovėjo, yra pirmūnai tos kovos, kuri tautą iki Kovo 11-tosios atvedė ir Sovietų sąjungą į subyrėjimą nuvedė.

Rugpjūčio 23-ji turėtų būti mūsų kalendoriuose atžymėta ir į istorijos vadovėlius įrašyta. Turėtų būti įrikiuota Durbės ir Saulės kautynių gretmėje. Tuomet menčiau ginkluotos lietuvių jėgos, sutriuškino geležimi apkaustytas Livonijos ir Vakarų Europos pajėgas. O šios, neginkluotos grandinės, dvasinės jėgos išsigandusi – pradėjo trauktis rusiškojo bolševizmo pabaisa. Manysčiau, kad naujuose istorijos vadovėliuose, reikėtų mažiau dėmesio kreipti Vorkšlos ar panašioms kautynėms, kur svetimos stepės beprasmiškai buvo liejamas lietuviškas kraujas.

Daugiau dėmesio reikėtų skirti tiems įvykiams ir jų dalyviams, kurie kovojo ir žuvo už lietuviškas žemes. Dabartiniu metu Lietuvoje yra linkstama ignoruoti 1941 m. sukilimo reikšmę ir partizaninį pasipriešinimą, bei tremtinių kančias ir skriaudas. Dėl to nė stebėtis nereikėtų, kadangi į valdžią atėjo tie, kurie "rankų grandinėje" nedalyvavo. Dabar victoje jų atėjo buvę sribai, KGB-istai ir jų tal-kininkai.

Minint ketvirtąsias šio istorinio ir nuostabaus žygio metines, kuris nustebino pasaulį. Reikėtų susimąstyti ir paklausti, kur nuėjo Lietuva?

AMERIKOS PILIETIS VILNIUJE

(Atkelta iš 1 psl.)

juo susitarti, – ant lapelio jis užrašė reikiamus duomenis ir buvo aišku, kad mūsų pokalbis baigiasi.

– O, ačiū, paskambinsiu! Tai mes dar pasimatysime... Tiesa, pasakykite, ar jūs esate iš Amerikos ar vietinis, Lietuvos valdžios čia paskirtas?

– Esu vietinis, tačiau ambasados tarnautojas, – atsakė ir leido iš arčiau, jau kiek atidžiau pažiūrėti į savo tapatybės įrodymo kortelę. Atsi-sveikinome. Na, nors tiek tą dieną laimėjau...

Pasirodo, mano bičiuliai buvo teisūs: ambasada dykaduonių, turistų išskėstomis rankomis nelaukė. Gi mano reikalai taip susiklostė, kad su tuo valdininku nebesusiskambinau ir ambasados daugiau nemačiau. Gal kitą kartą ten atsilankysiu...

Tačiau nebūtina ambasadą pamatyti, galima apie ją ir šiaip šį tą sužinoti, ypač jos apylinkėje pasidairius ir su žmonėmis pasikalbėjus.

Ambasada randasi geroje Vilniaus miesto dalyje, ant kalnelio, tiesiog į pietus nuo dabar vėl į Lukiškius perkrikštytos aikštės (anksčiau buvo Lenino aikštė vadinta).

"Anais" laikais toje apylinkėje gyveno tarybinė "ponstva": netoliese ir buvusią Sniečkaus gyvenvietę Čiurlionio – Raseinių gatvių kampe mačiau. Jau Nepriklausomybę atstačius, buvusį Sniečkaus namą gavo teisę nusipirkti Lionginas Šlepetys, buv. III-čias KP sekretorius ideologijos reikalams (I-as sekretorius "anoje" santvarkoje būdavo pats vyriausias vietinės partijos vadas, II-as sekretorius – visados iš Maskvos atsiųstas visagalis patikėtinis, o III-čiasis savo eile ir svarba vėl būdavo lietuvis ir t.t.). Teigiama, kad dabar buvęs Sniečkaus namas kainuotų apie \$500,000 – taip, 5 šimtus tūkstančių amerikiečių dolerių...

Amerika už savo ambasadai pasirinktą nuosavybę sumokėjo apie milijoną dolerių. Tai atrodo visai apvali suma. Sunku tikėti, bet dabar Vilniuje, atrodo, tokios yra prestižinio, nekilnojamo turto kainos: jei ta suma tiksli, gal čia buvo "primesta" šiek tiek, gal kad Lietuva iš tų pinigų galėtų savo ambasadą Washingtone pasiremontuoti arba kokį nors objektą savo ambasadai prie Jungtinių Tautų bei konsulatui New Yorke nusipirkti...

Atsakymo į šį klausimą, aišku, nesužinosime, bet apie tai galvoti galima. Tiesa, prie tos milijono sumos dar pirmeskiame remontui–perstaty-

mui bent saująlę milijonų ir turėsime, suma sumarum, ambasados Vilniuje įsigijimo ir įsirengimo išlaidų sąmatą. Vien pažiūrėjus ir pagalvojus, spėliočiau, kad Amerikai tos ambasados įsigijimas kainuos bent 5 milijonus. Aišku, palyginus tai su šimtais milijonų, kurie buvo neišminčiai išmesti už dar ir dabar nenaudojama Amerikos ambasadą Maskvoje, tai ši sumelė Vilniuje yra neįžiūrimi trupiniai.

Kai ambasada Vilniuje buvo užpirkta, iškilo kokie tai lenkų reikalavimai dėl nuosavybės teisių: reikalas buvo išspręstas, tačiau pirkimo procedūra nėjo be kabliukų. Į ambasados pirkimo – pardavimo reikalus pateko ir kokių tai automobiliams garažų statyba (ambasados apylinkėje tebegyvenančiai, buvusiai "ponstvai"), o už tų garažų pastatymą, teigiama, sumokėjo Vilniaus miestas.

Tiesa, taip pat autoritetin-gai teigiama, kad anksčiau

dabartiniuose Amerikos ambasados rūmuose rezidavo net Paleckis, net Gedvila. Tad Amerikos vėliava plevėsuoja ant, beveik istorinės vietovės!

Šiandien kitoje ambasados pusėje stovi baltų tinku dengtas, šauniai atrodantis, moderniškias namas. Sako, kad ten gyvena Prezidentas Brazauskas, nors, bendrai paėmus, tai Vilnius yra garsus Turnišėmis vadinamu priemiesčiu, skirtu valdžios rezidencijoms. Nežinau, gal valdžios vyrai turi po keletą gyvenviečių. Turniškių, turbūt, negalėtų aplankyti nei su Amerikos pasu, nei su DIRVOS bendradarbio liūdijimu...

Tiesa, nuvažiuojant nuo ambasados, mano vadovas sulėtino automobilį: kitoj pusėj gatvės, į mus atsikusęs ėjo kiek palinkęs, bet dar gerai atrodantis, sportišku apsiaustėliu apsivilkęs žmogus:

– Žiūrėk, ten Songaila eina! Ir jis čia gyvena! – Aiškinti, kas jis, nereikėjo: visi žinome, kad jis priešbrauskinės eros Tarybinės Lietuvos pirmasis sekretorius.

Įspūdžių bus ir daugiau, jų parsivežiau su kaupu.

(1993-VIII-5)

DVIEJŲ LAKŪNŲ ŽYGIS Į LIETUVĄ

Pagrindinis šio reto žygio į Lietuvą "kaltininkas" yra Jonas Juknius, 49 metų amžiaus lakūnas, kuris yra baigęs Kalugos aviacijos mokyklą ir dirbęs "Aeroflote". Jis kilęs iš Šilutės rajono. Jo bendražygis yra 43 m. kaudietis Edvardas Slušnys, irgi skraidęs civilinės aviacijos lėktuvais. Jie Amerikoje (Chicagoje) išgyveno daugiau negu metus ir iš čia išskrido.

Jų kelionės į Lietuvą metu pats sunkiausias etapas buvo skrydis virš Grenlandijos. Būta ir nuotykių, kuomet nusileidus Kanadoje – Goose Bay aerodrome, vietiniai inspektoriai nenorėjo leisti jiems tęsti kelionę, nes mūsų lakūnai neturėjo lėktuvo inspekcinės licencijos ir, žinoma, jos negalėjo turėti, nes tokie lėktuvai netinka tolimoms kelionėms. Tačiau čia pagelbėjo chigagietis Antolijos Šlutas, kuris telefonu inspektorius įtikino šio skrydžio svarbumu.

Kadangi šio lėktuvo pirkimui bei kitoms skridimo išlaidoms buvo išleista daug pinigų, grupė žmonių sumanė jiems padėti, įsteigiant korporaciją, kurią pavadino "Lithuanian– American Historical Aviation Society", kurios steigėjų dauguma yra iš Grand Rapids miesto, Michigane.

Šios korporacijos direktoriais yra šie asmenys: J. Treška, P. Glovick, A. Kušlikis, dr. B. Kušlikis, E. Slušnys, J. Juknius, A. Barniškis, P. Treška, R. Hyde. Norintieji prisidėti prie skrydžio išlaidų padengimo bei ateities šio klubo planų įgyvendinimo, turi siųsti aukas (jos nurašomos nuo pajamų mokesčių) šiuo adresu: J. Treška, 2008 Birch Drive, N.W. Grand Rapids, MI 49504.

Smagu buvo skaityti žinių iš Lietuvos, kad tenykštė valdžia įvertino šių drąsių vyrų nuostabų žygį ir juos parėmė 5 tūkst. litų suma. Tačiau neteko girdėti, kad išeivijos organizacijos (o tokių turime nemaža) būtų kuo nors prie šio žygio prisidėję.

Ed. Šulaitis

MŪSŲ SENELIAI SAKYDAVO: RŪKANTIS – NEPA-SENSTA, JO NEPUOLA ŠUNYS IR JI NEAPVAGIA.

Nepasensta, nes dažniausia miršta jaunas.

Nepuola jo šunys, nes anksti pradeda vaikščioti su lazda, o šunys lazdos bijo.

Neapvagia, nes visą naktį kosti, o vagys bijo ten eiti, kur žmogus nemiega.

(Iš Kauno Ryto Nr. 4.)

PAPILDANT ANTANO VALIUKĖNO BIOGRAFIJĄ

Bronys Raila

DIRVA (1993.VII.29) perspausdino iš Vilniaus VILTIES Balio Juodzevičiaus rašinį apie "Antaną Valiukėną čekistų naguose". Tai sveikintina pastanga parinkti daugiau duomenų apie šį vieną iš tikrai reikšmingų rezistentų-laisvės kovotojų per pirmąjį bolševikmetį ir nacių okupacijos metais. Jo veikla ir asmenybė lig šiol dar nebuvo pilniau ir deramai atskleista. Dėl to, be abejo, kalti ir mes kiti, jo draugai ar bendralaikiai. Tik mažne vienas Dr. Bronius Nemickas anksčiau NAUJOJOJE VILTYJE pateikė labai vertingų duomenų apie berlynišką Antano veiklą (iš amerikiečių šaltinių).

B. Juodzevičius dabar surinko apitikslią A. Valiukėno gyvenimo, veiklos ir likimo apžvalgą. Deja, tik itin apibendrinančiai, labiau kaip juodraščių A.V. biografijos medžiagai. Kai kas čia pažymima tik labai paviršutiniškai, pvz., A. Valiukėno vaidmuo jam redaguojant JAU NAJĄ KARTĄ, kada šis nedidukas jaunalietuvių savaitraštis subūrė nemažą naujų ir gerų bendradarbių, greitai anų metų aplinkoje tapdamas regimu kultūriniu ir politiniu veiksmu. Buvo nelaukta ir kiek keista, kad neolithuano Valiukėno išvystyta "jaunalietuviška linija" tuomet kažkaip nebeatikėjo konservatyvioms tautininkų partijos viršūnėms ir pačiam Jaunosio Lietuvos vadui, ir jis buvo priverstas pasitraukti iš redakcijos.

Su nauja vadovybe savaitraštis iškart neteko geriausių bendradarbių, nustojo reikšmingumo, silpnėjo. Bet kaip paguodos kompensacija, tuometinis ministras pirmininkas J. Tubelis parūpino A. Valiukėnui stipendiją studijuoti Šveicarijoje. Tat jam buvo naudinga, čia jis per keleris metus baigė išnokti, kaip itin rimtas politinis ir kultūrinis darbuotojas, dar jaunas, o brandus žurnalistas.

Bet kas ypač reikėtų pataisyti, tai B. Juodzevičiaus trumpas aprašas, kaip Valiukėnas pačioj bolševikų okupacijos pradžioj "išvyko" į Vokietiją. Čia rašoma, kad sovietų armijai į Lietuvą įsiveržus, jis ... "pereina Vokietijos sieną ir vokiečių pasienio policininkų nuvežamas į Klaipėdą. Kol išaiškina priežastis, jį laiko filtravimo stovykloje Osvencime" (!)...

Mudu tada buvom labai artimi draugai, jau pirmąją raudonosios invazijos dieną pasitarėm ir ryžomės tuojau

pat tapti politiniais emigrantais, idant iš kitų pozicijų kovotume prieš tą patį priešą. Antanas kaip tik mane ypač skatino nedelsti, o kartu su juo vykti į Klaipėdos krašto pasienį, kur jis turėjo senų pažinčių. Mūsų išbėgimas iš Kauno berods buvo birželio 18 dieną, tačiau sekančią dieną sienos perėjimas toli gražu nebuvo toks paprastas pasivaikščiėjimas. Laimei, mums daug padėjo A. Valiukėno ankstyvesnieji pažįstami grafas Aleksandras Plateris Švėkšne ir muitinės tarnautojas J. Gedmintas Aisėnuose.

Kaip tik perėjimo dieną sienos apsaugą jau pradėjo perimti sovietų kareiviai. Tegu ir su nemaža įtampa, mum bėgti pavyko be didesnių nuotykių pralįsti sieną į Klaipėdos kraštą. Tiesa, per porą savaitių buvom pačiame pasienyje švelniai internuoti. Bet kai mūsų nurodymais keliais čia atbėgo mano kolega iš Lietuvos Aido redakcijos B.T. Dirmeikis, o netrukus jo ir mano žmonos su vaikais, tada mums visiems leido persikelti į Klaipėdą ir apsigyventi Viktorijos viešbutyje, o iš ten netrukus jau be mūsų noro buvom išgabenti į Gleisgarbeno pereinamąją stovyklą Rytprūsiose. Ten vokiečių saugumas (laimei, gan liberaliai) skryningavo kelis šimtus atbėgėlių iš Lietuvos: daugiausiai lietuvius, lenkus, rusus, vieną kitą Amerikos pilietį lietuvį (jų tarpe pvz. ir rašytoją Igną Šeinių, kuris turėjo Švedijos vizą ir po kelių dienų ten išvyko).

Tiksliai nepamenu (mano tų laikų dienoraščiai per karą žuvo), bet maždaug po kokių trijų savaitių gavom leidimus vykti kur norėtume į Vokietiją ar į užsienį (berods ne visi,

kai kuriuos Geštapas dar ilgiau kamantinėjo). Mudu su Valiukėnu, neabejodami, kad netrukus turėtų kilti nacių karas su sovietais, ryžomės likti arčiau Lietuvos ir laikinąją gyvenimo vietą pasirinkom Berlyną. Taigi jokių ypatingų filtravimo stovyklų kažkokiam Osvencime neregėjom. Tai visiška fantazija.

Atvykus tuomet jau į smarkokai bombarduojamą Berlyną, vis tiek ryžomės čia pasilikti, nors netrukus iš Brazilijos gavom prezidento A. Smetonos pageidavimą, kad anksčiau ar vėliau atvyktume į Ameriką. Aš netrukus suradau darbą vienoje didelėje Berlyno knygų ir žurnalų leidykloje, o vėliau gavau žymiai geresnę tarnybą draudimo banke. Gi A. Valiukėnas Lietuvos atstovo Berlyne ministro Kazio Škirpos bemačiant buvo pasikviestas būti nuolatinio jo politinio sekretoriumi. Tam Antanas labai tiko, buvo socialus, plačiai intelektualiai pasiruošęs, be to, visiškai gerai žodžiu ir raštu mokėjo vokiečių kalbą.

Steigiant ir organizuojant LAF (Aktyvistų Frontą) ir ruošiantis antikomunistiniam birželio sukilimui Lietuvoje A. Valiukėno įnašų viešumoje nesimatė, bet iš tikrųjų jie buvo labai stambūs. Kai pačiose sovietų-nacių karo išvakarėse K. Škirpa suorganizavo kelių dešimčių Berlyno lietuvių pasiuntimą prie fronto, kur jie peržengus sieną, turėjo neva perimti vertėjų pareigas, mudu su Antanu irgi norėjom kartu išvykti. Bet Škirpa griežtai neleido: esą, mes būsimė labiau reikalingi vykti kartu su juo, jeigu, sukilimui pasisėkus, bus atstatyta Lietuvos nepriklausomybė ir paskelbta jo vyriausybė. Deja, taip neįvyko ligi galo. Pats Škirpa Berlyne tuoj gavo namų areštą, aš gi grįžau dirbti į banką ir tik po pusmečio, jau 1942 metų pradžioje šiaip taip klatingu būdu išvykau Lietuvon, šį kartą ty-

MINTYS PO DARIAUS – GIRĖNO MINĖJIMO CHICAGOJE

Edvardas Šulaitis

Štai jau praėjo labai lauktas ir neblogai išgarsintas Dariaus – Girėno skrydžio į Lietuvą 60 metų sukakties minėjimas. Apie jo kai kuriuos renginius bei momentus aš ir kiti jau rašėme ir nuotraukose atžymėjome. Tad kartoti nėra prasmės. Noriu pažvelgti tik į vieną, kitą detalę ir padaryti tam tikras išvadas bei pasiūlymus ateičiai, nes juk iš klaidų mokomės.

Nebūtų galima sakyti, jog minėjimas Chicagoje pavyko. Tą, turbūt, patvirtins ir patys rengėjai. O didžiausia to nepavykimo priežastis – jame buvo labai mažas skaičius žmonių. Todėl atrodo, jog tai tik nereikšmingas "parapijnis" įvykis, o ne visų Chicago lietuvių demonstracija.

Štai, skaičiai. Šeštadienio popietėje Midway aerodrome įvykusi paminklinės lentos Dariui – Girėnui atidengimo programa sutraukė apie 150 žmonių, maždaug tiek pat žmonių buvo ir Balzeko lietuvių kultūros muziejuje per Dariaus Girėno skrydį vaizduojančios parodos atidarymą. Sekmadienio parade dalyvavo irgi apie 150 žmonių, o šį parodą (jeigu ji taip galima pavadinti) stebėjo apie 250 asmenų (tokius skaičius

čiom į provinciją, į Šiaulius, kur nuošaliau...

O Antanas Valiukėnas nusprendė likti Berlyne ligi karo pabaigos, – vis toks pat idealistas, rezistentas, nevengęs rizikos, atlikęs eilę paslaugų lietuvių rezistencijai tėvynėje ir Lietuvos laisvės bylos gynybai užsieniuose. Tai jau būtų ilgesnės istorijos, kurias surašyti laikraštiniame straipsnyje neįmanoma.

paskelbė ir "Daily Southtown" dienraščio bendradarbė J. Carole Buckner liepos 19 d. tame laikraštyje tilpusiame reportaže). Kuomet "Paraduotojai" išsiliejo į po medžiais pavėsio bejieškančiuosius, tas būrelis lyg ir prilygo vidutiniškos gegužinės publikos skaičių. Bet juk čia didysis minėjimas mūsų didvyriams ir nuo seno apie 100,000 galvų skaičiuojančiai Chicagos lietuvių kolonijoje! Taip pat žinome, kad Chicagoje gyvuoja apie 70 lietuviškų organizacijų, draugijų, sambūrių, ansamblių, chorų ir t.t.

Tad nereikia aiškinti, kad čia kažkas tai netvarkoje. Dabar pažvelkime į stambų rengimo komitetą (surašyta apie 60 pavardžių) su dar nesenu vyru – Val Ramoniu priekyje. Jeigu jie visi po desėtką savo šeimų narių ar pažįstamų būtų atsivedę, tai skaičiai būtų gerokai didesni.

Jie, atrodo, to nepadarė, o be to ir šiaip jau gal daug nesistengė, kad minėjimas būtų skaitlingas, o amerikiečiai pagal žmonių skaičių dažnai vertina jo pasisėkimą (pavyzdžiui, renginius, kurie sutraukia mažai žmonių didžioji spauda net nesistengia atžymėti (po šio minėjimo tylėjo ir didžioji Chicagos spauda).

Aš manau, kad gal ne vien tik nesugebėjimas rengti minėjimus ar reikiamai pastangų nerodymas buvo pagrindinė nepasisėkimo priežastis. Amerikoje reikalinga kokia nors sensacija, kuri pritrauktų žiūrovus – ar tai koks žymus žmogus ar šiaip retas reiškinys. Tuo rengėjai nepasirūpino. Nežiūrint, kad iš Lietuvos buvo atvykę svečių (jų tarpe net Vilniaus burmistras), tačiau tai mūsų žmonėms, o ypačiai amerikiečiui nieko nepasakantys asmenys. O pavyzdžiui, jiegu būtų sugalvota lakūnų Jono Jukniaus ir Edvardo Slušnio mažų lėktuvėlių skridusių į Lietuvą išleistuves, o gal dar geriau – iš tėvynės kelių pilotų nedideliu lėktuvu žygis į Chicagos Midway! Tada mažiausia pora tūkstančių būtų atėję. Buvo ir daugiau nekasdieniško pobūdžio galimybių suteikti Dariaus – Girėno minėjimui ypatingą reikšmę.

Beje, vienintelis Chicagoje įvykusio Dariaus – Girėno minėjimo programos punktas buvo pavykęs, nes į jį bilietai buvo išparduoti. Tai iškilmingi pietūs Balzeko muziejuje. Nors ir čia tūkstantinės nebuvo, nes salė talpina apie 250 žmonių. Tačiau tas parodo, kad mūsų tautiečiai (Nukelta į 5 psl.)

Lietuvių Namų reikalus svarstant. Iš kairės: Br. Bernotas – sekretorius, J. Malskis – pirm., Z. Dučmanas – kalbėjęs apie būsimus renginius VI. Bacevičiaus nuotr.

LOS ANGELES TAUTININKŲ GEGUŽINĖ

Tautos šventės minėjimas, kuriam kalbės
istorikas Vincas Trumpa.
Meninę dalį praves rež. Petras Maželis

Bene penkioliktą kartą iš eilės Los Angeles Tautininkų kiekvieną vidurvasarį rengiama gegužinė po Tautinių Namų stogu, šiemet rugpjūčio 8-tą, pradėjo geroje nuotaikoje. Visi iš anksto paruošti stalai greitai užsipildė ir keiliams pavėlavusiems jau reikėjo paieškoti vietų.

Prie kasos, kaip visuomet, ištisą popietę kantriai išsėdėjo įėjimo aukas rinkdama Irena Bužėnienė. Gausų ir turtingą laimės stalą, kurio didžiausia puošmena buvo pulkininko Jono Andrašūno padovanotas paveikslas, prižiūrėjo ir tvarkė Gražina ir Juozas Raibiai, gi jiems su sąmojom asistavo Vincas Juodvalkis.

Geroji mūsų šeimnininkė Antanina Uldukienė ir šį kartą alkanų neapvylė gausiai apkrautu karštų valgių bufetu ir skaniais pyragaičiais. Nepailstančio Ramūno Bužėno vikriai tvarkomame bare nuo vasaros karščių įkaitę ir ištroškę svečiai gaivinosi skaisiais gėrimais ir įdomiais pasnėkesiais.

Lietuvos Respublikos generalinis garbės konsulas Vytautas Čekanauskas su Ponia visad stengiasi, jei aplinkybės leidžia, dalyvauti mūsų renginiuose. Šį kartą, neseniai su visa šeima praleidę atostogas Lietuvoje, buvo ypatingai laukiami, nes susirinkę norėjo išgirsti išpūdžių ir gauti vieną – kitą atsakymą į jiems svarbius klausimus. Klausimai, žinoma, daugiausia sukosi apie pilietybę, vizas, muitus, litą–dolerį, grįžimą apsigyventi Lietuvoje. Užsklandai skyriaus pirmininkas dr. Povilas Švarcas visiems už viską padėkojo.

Svečiams besiskirstant namo skyriaus valdyba susirin-

ko posėdžiaut – aptart jau nebe už klanų esančią Tautos Šventę, kurią su visomis iškilėmis minėsime parapijos salėje rugsėjo 5-tą dieną, sekmadienį. Kalbėtoju pakviestas istorikas Vincas Trumpa, meninę dalį paruoš rež. Petras Maželis.

NAUJA SKYRIAUS VALDYBA

Metinis A.L.T. S-gos Los Angeles skyriaus narių susirinkimas sušauktas birželio 27-tą dieną Tautinių Namų svetainėje. Dalyvavo 24 nariai ir pora svečių. Pirmininkė Liucija Mažeikienė atidarė susirinkimą, pasveikino dalyvaujančius ir pristatė naują narį Kazį Barmų. Toliau susirinkimui pirmininkauti pakvietė Feliksą Masaitį, sekretoriumi Petrą Maželį.

Pasveikinti birželio mėnesio gausūs varduvininkai. Priimtas pereinamo susirinkimo protokolas ir valdybos pranešimai. Pirmininkė Liucija Mažeikienė ir Antanas Mažeika padarė išsamius pranešimus apie Tarybos suvažiavimą Chicagoje. Diskutuoti svarbūs paskutiniai politiniai ir Sąjungą liečiantys įvykiai. Ambrozė Žatkus plačiai papasakojo apie Lietuvoje įsikūrusią Amerikos lietuvių bendrovę – Žemės ūkio Korporaciją, kuri bando padėti Lietuvos ūkininkams.

Pirmininkei Liucijai Mažeikienėi po trijų kadencijų atsisakius toliau kandidatuoti, išrinkta nauja valdyba, kuri po vėliau vykusio bendro buvusios ir naujai išrinktos valdybos posėdžio, pareigomis pasiskirstė sekančiai:

Dr. Povilas Švarcas – pirmininkas
Irena Bužėnienė – vicepirmininkė

Juozas Raibys – vicepirmininkas
Ramūnas Bužėnas – išdininkas

Rūta Sakienė – sekretorė
Revizijos Komisija lieka ta pati: Janina Čekanauskienė, Vincas Juodvalkis ir Pranas Dovydaitis.

Naujoji valdyba dėkoja Liucijai Mažeikienėi už atliktus pradedamuosius darbus būsimiems skyriaus renginiams.

DĖL DARIAUS GIRĖNO...

(Atkelta iš 4 psl.)

bet dar yra jautrūs skrandžio reikalavimams, nors jie ir ten buvo be reikalo dar "pavaišinti" ypatinga doze kalbų ir iš tų pačių žmonių, kurie tas dvi dienas jau bent trijose vietose beveik tą patį kalbėjo.

Gal šios pastabos kai kuriuos mūsų tautiečius sujaukins ir jie nepadoriai pagalvos apie jų autorių ar jas išspausdinusį laikraštį. Taip daryti nebūtų prasmės. Negi veidrodys kaltas, jeigu mes, į jį pasižiūrėję, kartais save išvystame ne tokius, kaip kad norėtume matyti?

VERTINGI ALBUMAI

Gera proga įsigyti meniško grožio albumą *"Einu per Lietuvą"*. Tai jau trečioji lietuvių fofomenininko Juozo Polio kelionė per Tėvų žemę.

Anksčiau išleisti albumai – *"Gimtoji žemė Lietuva"*, *"Atgimstanti Lietuva"*.

Naujame albume jau Lietuva pabudus, gražiausios ir brangiausios jos kraštovaizdžio vietos, svarbūs įvykiai, šventės. Albume rasime ir lietuviškąją Ameriką: lietuvių bažnyčias, paminklus.

Nepaprastai jautrus ir šiltas albumo tekstas, kurį parašė šviesios atminties prof. Česlovas Kudaba.

Kiekvieno albumo kaina po #18 dol. Užsakant paštu reikia pridėti po \$3.00 persiuntimo išlaidomis.

Naujoji Los Angeles skyriaus valdyba:
Sėdi: vicepirm. Irena Bužėnienė, sekretorė Rūta Sakienė.
Stovi: pirm. dr. Povilas Švarcas, išd. Ramūnas Bužėnas, vicepirm. Juozas Raibys.

KAIP SEKASI TELKTI NAUJUS SKAITYTOJUS

Jau mėnuo laiko kai bandom telkti naujus Dirvos skaitytojus. Ir turim prisipažinti, kad kol kas nedaug laimėjome.

Iki šio laiko tik 11 naujų Dirvos metinių skaitytojų tegavome: dalį patys Dirvą užsisakė, o dalį užsakė jų artimieji.

Taip pat tegavome tik 10 adresų, kad jiems Dirvą kurį laiką siųstume susipažinimui. Taigi labai mažai.

Mes labai prašome Dirvos naujų skaitytojų talkon įsijungti Tautinės Sąjungos skyrius, pavienius narius. Jiems prijauniančius ir visus kitus, kuriems tik rūpi Dirvos turinio gerinimas ir jos išsilaikymas

Jūsų DIRVA

Labai laukiam

NAUJŲ DIRVOS SKAITYTOJŲ

Visi lietuviškieji laikraščiai susirūpinę, kad metai iš metų prenumeratorių skaičius mažėja. Vyresnieji pamatė išmiršta, akių ir kitų sunkių ligų kankinami nebegali skaityti, o jaunieji, kad ir labai raginami, nuo lietuviško laikraščio tolsta.

Sunkiau ir sunkiau su nauju, pajėgių bendradarbių telkimu. Sunkiau ir su redaktorinio darbo mokančių suradimu, kurie, palyginti, už mažą atlyginimą turi dirbti ilgą darbo valandą.

Lietuviškieji laikraščiai vien iš prenumeratorių rinkesčių išsiversti negali. Skelbimų, kurie išlaiko šio krašto angliškuosius laikraščius, tautybių leidiniai jų mažiau tegavina. Dirvai tik nuolatinių skaitytojų siunčiamos aukos padeda galą su galu sudurti ir laukti kas bus kitais metais.

Vilties Draugijos valdyba ir Dirvos redakcija visas tas bėdas apsvačiusi nutarė, nuo dabar iki šių metų pabaigos, praveisti naujų skaitytojų telkimo vakų.

Nauji skaitytojai, kurie patys užsisakys ar artin leji jiems užsakys, už Dirvą metams moka tik \$20.00.

Mielie, ilgamečiai Dirvos skaitytojai, remėjai ir lietuviškos spaudos mylėtojai, talkinkite mums. Užprenumeruokite Dirvą savo artimiesiems ne tik čia, Amerikoje, bet ir Lietuvoje ar kur kitur gyvenantiems, ypač Lenkijoje, Karaliaučiaus srityje ar dar tebegyvenantiems Sibire.

Jei žinote asmenų, Jūsų kaimynystėje ar toliau gyvenančių, kurie Dirvos neskaity, atsiųskite jų adresus. Mes jiems pabandysime Dirvą nemokamai kurį laiką siųsti, kad jie pilnai su laikraščiu susipažintų ir jį pamėgtų.

Taip, bendromis jėgomis, per ilgesnį laiką, gal sutelksime kelis šimtus naujų Dirvos skaitytojų ir tuo žymiai palengvinsime Dirvos tolimesnį leidimą. Padėkite mums tą Dirvos stiprinimą atlikti be dejavimų ir verkimo, o su geros pagalbos draugiška talka.

Cia, šio pranešimo pabaigoje, spausdiname ir atkarpą, kurią lengva iškirpti, užpildyti ir mums atsiųsti.

Pavardė ir vardas _____

Gatvė ir Nr. _____

Miestas _____ Valstybė _____ Žiū _____

Jei siūlote Dirvą siųsti susipažinimui, įrašykite siūlomą adresą:

Pavardė ir vardas _____

Gatvė ir Nr. _____

Miestas _____ Valstybė _____ Žiū _____

... bet, kad ir šitos pėdkelnės neblogos... Los Angeles Dramos Sambūrio aktoriai: Ramūnė Vitkienė ir Vincas Dovydaitis repetuoja Kazio Sajos komediją BARAKODOS.

SUNKŪS KARO MIETAI

Bronius Aušrotas

(Tęsinsys iš praėjusio numerio)

KORESPONDENTŲ VEIKLA

1944 m. sausio mėnesį, sudarius dešimties karo korespondentų branduolį, prasi-dėjo jų veikla. Man teko šio vieneto administravimas ir darbo paskirstymas.

Korespondentų darbas bu-vo lankyti lietuviškus dali-nius, išskirstytus plačiame Rytų fronte. Jie, lankydami nurodytus dalinius, vietoje susipažindavo su tų karių gy-venimo ir darbo sąlygomis. Sugrįžę į Kauną, jie rašydavo lietuviškoje spaudoje apie sa-vo patyrimus.

Korespondentų išvykos į Rytus palengvėjo, kai jie pradėjo gauti nemokamus kelio-nės bilietus ten nuvykti ir grįžti į Kauną. Koresponden-tai gaudavo ir sausą maisto da-vinį kelionės metu. Jie gauda-vo ir mėnesinį atlyginimą pa-gal turimą karišką laipsnį.

Korespondentai atlikdavo savo pareigas pagal paskirs-tymą. Man gi dar teko versti iš rusų į lietuvių kalbą rašy-tojo Solonevičiaus knygą "Rossija v Konclagere". Joje atsispindėjo komunistinė sis-tema, palietusi rusų tautą.

Mjr. Brandt, patardamas man išversti šią knygą į lietu-vių kalbą, norėjo, kad ir lietu-vių tauta susipažintų su bai-siuoju komunizmu. Deja, dėl laiko stokos tikslas nebuvo pasiektas. Trumpinant frontą vokiečiams traukiantis į va-karus, įvyko kai kurių pasi-keitimų ir Kauno karo ko-mendantūroje. Ir aš turėjau nutraukti knygos vertimą.

1944 m. kovo mėn. vidury mjr. Brandt pasikvietė mane į savo darbo kambarį su juo "atvirai pasikalbėti". Pačioje pokalbio pradžioje jis lyg nu-siskundė, kad, girdi, lietuviai netiki vokiečių pergale. Per mažai lietuviškuose laikraš-čiuose yra rašoma apie vokie-čių pastangas nugalėti bolše-vikus. Taip pat nieko spau-doje nerašoma apie vokiečių pastangas sustiprinti Atlanto pylimą Belgijoje ir Prancūzi-joje, kad sąjungininkai nega-lėtų įsiveržti iš Vakarų.

Nors mudviejų santykiai buvo tarnybiškai draugiški, tačiau aš negalėjau jam pasa-kyti, kas tūnojo mano sielos gilumoje: 1941 m. birželio 22 d., kai Vokietija išvijo sovie-tų okupantus iš Lietuvos, Lie-tuva pasiskelbė nepriklauso-ma, o vokiečių okupacinė vy-riausybė Lietuvos nepriklau-somybę nužudė po mėnesio laiko, paversdama Lietuvą Ostland provincija!...

Nenorėdamas sugadinti majoro nuotaikos, susilaikiau nepasakęs, jog lietuviai tiki ne vokiečių, bet sąjungininkų pergale, kaip tai skelbia BBC (British Broadcasting Corpo-ration) kiekvieną vakarą. Vieton to, pradėjau aiškinti mjr. Brandtui, kad lietuviai mažai ką žino apie vokiečių laimėjimus Vakarų fronte. Iš OKW (Oberkommando der Wehrmacht) Lietuvos žmo-nės išgirsta tik trumpus pranešimus. Juose tik būna mi-nimi teroristiniai miestų bom-bardavimai, na, ir sąjunginin-kų nušautų lėktuvų skaičiai.

Mjr. Brandt sutiko su ma-no aiškinimu ir pradėjo svars-tyti iš kokių šaltinių būtų ga-lima surasti medžiagą lietu-vių spaudai. Taip mudviem besvarstant, majoras staiga paklausė, ar aš norėčiau pa-matyti Vokietijos padarytus Belgijos ir Prancūzijos Atlan-to pakraščiuose įtvirtinimus, kurie sulaikys sąjungininkų išsikėlimą į Europą? Supran-tama, jog aš negalėjau pasa-kyti "ne", bet pareiškiau pa-geidavimą, kad norėčiau kar-tu pasiimti vieną korespon-dentą, kuris grįžęs galėtų ap-rašyti Atlanto pylimo svarbą. Taip pat pasakiau majorui, jog Jurgis Kalakonis ar Vla-das Civinskas tikėtų šiai kelio-nei. Jis kiek pagalvojęs atsa-kė, jog dėl mano pageidavi-mo jie turėtų pasitarti su IC kontražvalgybos karininku, nes tai liečia Vokietijos sau-gumą.

Po kelių dienų, antroje ko-vo mėn. pusėje, mjr. Brandt man pranešė, jog galėsiu vykti su puskarininkiu Vladu Civins-ku. Už poros dienų buvo gau-tas Marschbefehl (kelionės do-kumentas).

KELIONĖ Į VAKARUS

Majoras Brandt pasiūlė man tarnybinę kelionę į Briu-selį ir Paryžių, kad pamaty-čiau ten Vokietijos padarytus Atlanto pakraščio įtvirtini-mus. Tikslas – aprašyti Lie-tuvos spaudoje "Atlanto py-limo" svarbą kare su sąjungi-ninkais. Mjr. Brandtui leidus kartu pasiimti korespondentą V. Civinską, pasiruošėm ke-lionei.

1944 m. kovo mėn. pa-skutinę dieną Kaune prie ge-ležinkelio stoties dar gulėjo nemaži sniego sluoksniai. Mudu su psk. Vladu Civins-ku išsėdome į greitąjį traukinį, atbildėjusį iš Rusijos gilumos su atostogų vykstančiais ka-riais į Vokietiją. Šiuo trauki-niu be persėdimų buvo gali-

ma nuvažiuoti ligi Briuselio Belgijoje.

Atlikus reikalingus forma-lumus, traukinys pajudėjo į vakarus. Lietuvos laukus dar tebedengė sniego klodai. Pervaziavus Lietuvos–Vokie-tijos sieną ir važiuojant toliau į vakarus, sniegas iš lėto din-go horizonte.

Beveik visos geležinkelio stotys Vokietijoje buvo ap-temdytos; tik labai menka šviesa kirsdavo ant peronų, kur keleiviai laukdavo atei-nančių traukinių. Mudu, tik retkarčiais apsiukeisdami vie-nu kitu sakiniu, stebėjome niūrią aplinką.

Privažiavus Berlyno ryti-nius priemiesčius, abiejose geležinkelio pusėse buvo ma-tyti maži, miestiečių prižiūri-mi darželiai–sodeliai, kuriuo-se tai vienur, tai kitur sping-sojo, lyg vilko akys, elektros lemputės. Tuose darželiuose milijoninio didmiesčio gy-ventojai augindavo sau dar-žoves ir vaisius.

Traukinys ėjo per aptem-dytą metropolį, sustodamas tik kelioms minutėms Anhal-ter ir Friedrichstrasse, didžio-siose Berlyno stotyse. Abie-jose geležinkelio pusėse, nors ir nakties tamsa dengė did-miestį, buvo matyti tik griu-vėsiai – priešio bombardavi-mo padarinys.

Pravažiavus Berlyną, ma-no būta užmigta. Atsibudau jau pasiekus okupuotos Bel-gijos teritoriją. Civinskas man papasakojo, kad nema-žesni bombardavimų sunai-

kinimai buvo padaryti ir Vo-kietijos vakaruose, *Ruhrge-biet* pramonės centruose. Pravažiuojant Belgijos teri-toriją ligi pat Briuselio jokių karo žymių neteko pastebėti.

Pagaliau ankstybą popietę traukinys įrieda į Belgijos sostinės Briuselio pagrindinę stotį. Išlipame iš traukinio. Pasiteirauju stoties informa-cijos biure, kaip susirasti ka-rišką štabą. Mandagus karys, patikrinęs mūsų kelionės do-kumentus, įteikia man Briu-selio miesto planą, kuris tiks-liai nurodo, kaip artimiausiu keliu pasiekti tą vietą.

DVI DIENOS BRIUSELYJE

Greitai susirandame pro-pagandos skyrių tame štabe, įsikūrusiame netoli geležin-kelio stoties. Mudu sutikęs kapitonas, kurio pavardės ne-prisimenu, pareiškė, kad jis buvo painformuotas apie mu-dviejų atvykimą. Jis pasakė, jog trims dienoms kambarys viešbutyje jau yra rezervuo-tas, ir nupasakojo kaip jį su-rasti. Jis taip pat aprūpino mudu maisto kortelėmis. Mat ne tik Vokietijoje, bet ir jos okupuotose šalyse buvo įvesta kortelių sistema.

Kai kapitonas sutvarkė mudviejų nakvynės reikalus, jis patarė nueiti į viešbutį už-siregistruoti. O, kaip mu-dviem patinka praleisti visą popietę!..

Vykdami į "liesus" Vaka-rus, mudu buvome apsirūpinę lašinių gabalais – "dovanėlė-mis" kur reikiant "patepti".

Progai pasitaikius, vieną ga-balą įteikėm tam paslaugiam kapitonui. Jis padėkojo už dovanėlę iš tolimos Lietuvos. Gi mudu, atlikę "įsipilietini-mo ir susipažinimo" pareigą, išėjome į paskirtą viešbutį. Dar prieš išeinant, kapitonas paminėjo, kad kitą rytą, 9 val. užeitume pas jį – jis bus jau nutaręs, į kurią Atlanto įtvirtinimų vietą patars mums nuvažiuoti, kur prisistatyti ir ką ten svarbaus galėtume pa-matyti.

Nors buvo dar tik balan-džio pradžia, gamta jau kvė-pavo pavasario oru. Gėlių pardavėjai, vasariškai apsi-rengę, siūlė pračiviams įvai-riausių spalvų gėlių puokštes. Mudviem tai buvo maloni staigmena. Prieš 36 valandas Kaune palikome dar sniego kodus, o čia sodeliuose žydi alyvos ir kiti pavasario žie-dais pasipuošę medžiai.

Susitvarkę viešbutyje, nu-tarėme pasivaikščioti Briuse-lio gatvėmis ir pažiūrėti, kaip šis miestas atrodo. Didelė jo dalis apima Senos (Senn) upės slėnį. Upėmis ir kana-lais miestas sujungtas su Šiaurės jūra. Gatvės gerai prižiūrimos, vitrinos skonin-gai papuoštos, žmonės gra-žiai apsirengę ir mandagūs.

Atėjo laikas vakarienai. Užėjome į vieną restoraną. Nustebome gausiais, skaniai pagamintais žuvies produktų patiekalais, kokių karo metu retai rasi.

Po vakarienės užėjome į vieną kino teatrą, kur matėme net kelias savaitines apžval-gas, paruoštas vokiečių karo korespondentu ir papildytas jų komentarais. Sugrįžę į viešbutį, jau buvome gana pavargę po mažai miegotos nakties, tai ir skubėjome po-ilsui.

Pirmoji naktis Briuselyje praėjo ramiai. Britų bombo-nešiai "Mosquitos" tą naktį nesudrumstė Belgijos sosti-nės gyventojų miego...

Kitą rytą, 9 val. nuvyko-me į štabą. Kapitonas jau bu-vo savo darbo kambaryje. Mums prisistačius, jis pasakė, jog netrukus čia ateis paskir-tas vadovas. Jis mus nusiveš į Ostende apylinkės Šiaurės jūros pakrantėse esančius įtvirtinimus. Ten galėsime susidaryti vaizdą, kaip Vo-kietija ruošiasi gintis nuo ga-limos ir laukiamos D. Brita-nijos invazijos. Kapitonas manė, kad tai galinti būti ak-tuali tema mūsų laikraščiams.

Vadovas buvo labai rū-pestingas. Jis stengėsi paaiš-kinti naudingumą tokio jūros pakrantės įtvirtinimo invazi-jos atveju. Ten matėme už-maskuotus ir paruoštus toli-mojo šaudymo artilerijos pa-būklus, įvairias kliūtis tan-kams sustabdyti, gerai pa-slėptus kulkosvaidžių lizdus, kurie gali kryžmine ugnimi

(Nukelta į 8 psl.)

TRISDEŠIMT PIRMAS

Dirvos novelės Konkursas

DVI PREMIJOS

Pirmoji – 500 dolerių

Antroji – 300 dolerių

skiriamos iš

A.A. SIMO KAŠELIONIO

palikimo, kurį tvarko Korpl Neo-Lithuania

Tema: Autoriams suteikiama neribojama teisė novelės temą, turinį ir bobūdį patiems pasirinkti.

Ilgis: Novelė turi būti ne trumpesnė kaip 15 psl. mašinėle rašytu, su dvigubu tarpu.

Laikas: Paskutinė rankraščiu įteikti data 1993 metų rugsėjo 10 d. (pašto antspaudas).

Adresas rankraščiams siųsti:

Dirva, Novelės konkursas,
P.O. Box 19191
Cleveland, Ohio 44119-0191

Konkurse kviečiami dalyvauti visi lietuviai rašytojai, gyveną Lietuvoje, JAV ar bet kuriam kitame krašte.

Paruošimas: Konkursui siunčiami rankraščiai būtinai privalo būti parašyti rašomąja mašinėle ir pasirašomi slaptyvardžiu. Tas pats slaptyvardis užrašomas ant pridodamo uždaro vokelio, kuriame įdėta autoriaus tikroji pavardė, adresas ir telefono numeris. Tikslai laimėjusio vokelis bus atidarytas.

Nepremijuoti rankraščiai gražinami tikslai auto-riams prašant, jų nurodytu adresu.

Jury komisija iš trijų narių sprendžia kas premijuotina paprasta balsų dauguma.

LAISVĖS NETEKUS

Benediktas Butkus

(Tėsinys iš praėjusio numerio)

Kelionė į mirties kurortą

1942 metų lapkričio mėnesio pabaigoje į zoną atėjo kalinių palydovas, iš sąrašo paskaitė pavardes, tarp kurių ir manąją. Paminėtiems įsakė tuojau su daiktais į kelionę pasiruošti. Toks nelauktas įsakymas visus iššauktus labai sujaudino. Greitai šokome savo skrudžių daiktelių tvarkyti, kad nė vieno skudurėlio nepaliktume.

– Kur mus suplanavo vežti, tokiam šaltam orui esant? – paklausiau pasiliekančių, senesnių lagerininkų.

– Jus, kaip nedarbingą mūsų paskyrio balastą, – juokauja zonos buhalteris Ivanovas, – veža į kaimyninį "Limaną" po vasaros darbų pailsėti kurorte.

– Atrodo, gerai bus nieko neveikiant kurorte pailsėti? – sakau.

– Bet iš to kurorto pavasarį mažai kas tegrįžta... dauguma ten pasilieka... – juokaudamas aiškina prityręs kalinys Zimiaginas.

– Kodėl pavasarį negrįžta? Ar ten žmonių skerdykla? – teiraujuos.

– Kurorčiukas turi tam tikrą paskirtį: visus nusipelnčius stachanoviečius per žiemą likviduoti, stipriai per pilvus suduoti, badu numarinti... Laikykitės, draugai, bado giltinei nepasiduokit, – linki Paška Kosojus išvykstantiems.

Kelionė stepe rogėmis

Iš mūsų lagerio poskyrio Džon etapui surinko 30 žmonių ir į trejas dideles roges susodino. Jos buvo pakinkytos stipriais žalmargiais jaučiais. Kiek mūsų žalmargiai turėjo žingsnių nužingsniuoti – sunku buvo suskaičiuoti, kelio ilgis mums gerai buvo žinomas – 25 kilometrai.

Žiemužė jau buvo išsibūnavusi – sniego iki kelių prisnigta, oras vėjelio judinamas virpėjo ir pakeliui sausą lengvutį sniegėlį šiureno. Sėdėjome rogėse susispaudę. Stepės tolimoj būrys išbadėjusių vilkų į lygumą išsiviję gaudė pilką stepių žvėrelį, į mūsų lapę panašų. Danguis neaprepiama mėlynė ir stepės ramumas į nežinią keliaujančiam žmogui kėlė nerimą, šurpų, nemalonų jausmą.

– Piotrai Michailovičiaus, kas su mumis atsitiktų, jei mus čia kurį nors iš rogių išmestų ir ant stepių kelio paliktų? – paklausiau.

– Vilkai labai apsidžiaugtų, – artsakė Michailovičius.

– Pirmiau mes išmesti sušaltume, o paskui mus vilkai

suėstų, – samprotauja žydas Liova.

Liova, matyt, bijo, kad vilkai jį gyvą draskytų, jam geriau susišaldyti, paskui tegul kas nori drasko, – išaiškina kiti Liovos pastabą.

– Kaip jūs norit, o aš jau ilgiau rogėse negaliu nusėdėti. Šaltis nugarą kaip su karvės liežuviu laižo. Reikia pėstute pajudėti, gal siek tiek šilčiau bus, – iššokęs iš rogių, pradėjau žingsniuoti.

Manimi pasekė ir kiti norintys pasišildyti, tik mūsų žydai Buninas, Liova ir Maša pasiliko sėdėti, matyt, bijojo šalčio ir vilkų. Rogėse sėdėdami, šalčio kandžiojami glaudžiasi vienas prie kito ir dejuoja:

– Vai, vai... vai, vai, mat rodnaja! Začem ty, mama, menia rodila? Vai, vai, vai...

– Lipkit lauk iš rogių, sėdėdami kaip tarakonai sušalsit, – pasiūliau.

Nė vienas rogėse sėdinčių mano patarimo nepaklausė. Visą kelią rogėse kiutojo, šaltį kėsdami dejavo, kol numatytą vietą privažiavom.

Seni stepių lagerininkai kalbėdavo, kad jeigu tave į kitą lagerio poskyrį nuves – pirmiausia atkreipk dėmesį, ar tame poskyryje yra žvirblių. Jeigu pamatysi žvirblį, tai nenusimink: jei čia lakioja žvirblis, tai yra ir grūdų, o jeigu yra grūdų tai bus ką valgyti ir badu nenumirsi.

Vakarop į poskyrį Limanų atvykę, pamatėm kitoki vaizdą, negu mūsų buvęs poskyris. Čia jau nematyti skrendančio žvirblelio, nei spygliuotomis vielomis aptvertos zonos ir už vielų vaikščiojančių kudlotų didelių šunų, nei bokštelyje ginkluoto sargybinio. Poskyris atrodo, lyg kokio nusigyvenusio, bankui prasiskolinusio plikbajorio dvaras arba Egipto faraonų kapai. Arčiau privažiavus, pamatai iš molio nudrėbtą pastatą, panašų į sandėlį, kurio maži langeliai ir didelės durys geležinėmis štangomis užnarplioti, prie durų kabo pūdinės spynos.

Vienoje pusėje kelio tęsiasi ilgi vieno aukšto pastatai, kuriuose, atrodo, žiemoja būriai avių ir jaunų veršelių. Kitoje pusėje kelio kontoros pastatas, virtuvė ir ilgas vienaukštis molinis barakas – Sibiro pribėga nusenusiems, nedarbingiems, sveikatos netekusiems, iš kitų poskyrių surinktiems kaliniams.

Barako vidus

Barako vidus įvairaus dydžio kamarėlėmis išdalintas, kai kuriose vietose lubos mediniais stulpais paremtos. Pa-

sieniais pusės metro aukščio molio narai nudrėbti, nendrėmis iškloti. Sienos nebalintos. Maži langeliai be stiklų, užkamšyti skudurais. Per sienų kampus į vidų nosį ikišęs ledas žiūri. Šitam molio Koliziejų porą šimtų žmonių vaikštinėja, ant paklotų narų gulinėja, išpūdžius pasakoja.

Čia dauguma senesnio amžiaus žmonių: profesorių, mokytojų, rašytojų, artistų, generolų, inžinierių, ūkininkų, amatininkų, juodadarbių darbininkų. Daug trockistų, zinovjevininkų, bucharininkų ir kitų nuteistųjų veikėjų šalininkų. Tik aš vienas pabaltijietis lietuvis į šį baraką patekau, nes kitus į Sibirą vežamus pabaltijiečius išsklaidė po plačiuosius spygliuotų lagerių plotus.

– Na, ką gi, drauge Buninai, nekoks vaizdas šioje landynėje, tenka gultis į tą nendrėmis paklotą lovele pailsėti. Užsikloti ar pasikloti čia niekas neatneš. Kaip patarlėje sakoma... kuo turim, tuo duriam, – pasiūliau žydui Buninui.

– Aš taip pat privargau kelionėje ir stipriai persišaldžiau. Tiesa, kad šlykštus vaizdas šioje sekcijoje. Gulkim į tą ilgąją lovutę šalia vienas kito. Dviese bus smagiau. Pasikalbėsime, pasitarsim, kaip čia toliau teks gyventi, – atsakė Buninas.

Aš turėjau su savim dvi vilnones antklodes: vieną iš Lietuvos atsivežęs, kitą Karabazė išsigijęs, kurias kaip akies vyzdį išsaugojau. Viena antklode pasiklojęs, kita užsiklojęs, švarkelį vietoj pagalvės po galva pasidėjęs, nenusirengęs, galėjau miegelį numigti.

Mano kaimynas Buninas taip pat nenusirengęs atsigulė. Tik pilką karakulinę kepurę stipriai ant galvos užsimovė, palto apykaklę prie kepurės prispaudė, kabe susegė ir krito šalia manęs kaip kirvis į vandenį ilgo sapno sapnuoti.

Visi kiti barako sekcijos varguoliai vakaro tamsumoje nutilo, vienas prie kito pasieny kaip silkės statinėje susispaudę sumigo.

Rytas

Pirmuosius rytmečio ženklus pajunti, kai iš miego pabudę varguoliai prikimusiais balsais pradeda sapnus pasakoti. Kiekvienas miego metu sapne "vyksta" į namus, sėda prie laukiančių namiškių gausiai valgiais apkrauto stalo. Ten duona, sviestas, sūris, lašiniai. Nudžiugęs tikisi sočiai pavalgyti, siekia su ranka į burną dėti ir... viskas

pranysksta, tik pasijunti už šalia miegančio kaimyno rankos nusitvėręs, stipriai laikai prispaudęs, kad nepaspruktų...

Pusryčiai

Iš meškos guolio išsiritusiems, dar nenusipraususiems, o praustis nebuvo kur, nebent šaltyje su sniegu, pirmas klausimas, ką duos pusryčių pavalgyti.

Mažo ūgio, apšepęs prižiūrėtojas Grinkovas, į sekciją atėjęs, liepia visiems į eilę stoti. Suskaito, kiek mūsų yra. Pagal žmonių skaičių reikės duonos gabalėlių atnešti.

Netrukus tas pats Grinkovas su kitos sekcijos kaliniu atneša pilną pintinę duonos ir išdalina kiekvienam po 400 gramų gabalėlį ir dar įpila po samtį šilto vandens.

Mano prietelis Buninas, duoną rankose laikydamas, galvą linguodamas į ją žiūri ir kažką galvoja.

– Mažai 400 gramų duonutės, daug Buninai, bet vis dėlto šimtas gramų daugiau negu karcery...

– Ką padarysi, juk tai nedirbančiojo žmogaus dienos davynys, – sako Buninas.

– Sakyk atvirai, drauge Buninai, jeigu prižiūrėtojas būtų pasiūlęs vietoj 400 gramų duonos tokio pat svorio aukso gabalėlį. Kurį būtų paėmęs? – paklausiau.

– Žinoma, duonos gabalėlį, nes auksu sotus nebūsi ir jį duona pakeisti čia nėra galimybės. Alkanam žmogui auksas jokios vertės neturi.

Pietūs

Jau saulutei prie laidos artinantis, atneša pietus – didelį katilą skysto viralo. Alkanieji griebia savo ginklus – puodus, aplinkui katilą apstoja, iš savo tarpo išsirenka skysčio dalintoja Timofejų Jegorovičių, kuriam alkanas liaudis tiksliai nurodo visą skysčių dalinimo procedūrą: su samčiu keletą kartų išmaišyti, kad katilo dugne tirščiai nepasi-

liktų, kad pirmutiniams vien nuspalvintas vanduo nepatektų. Žodžiu, skysčio dalintojas turi būti sąžiningas žmogus ir turi visiškai prisilaikyti komunistų skelbiamos lygybės principų.

– Jegorovičiaus, maišyk dar kartą. Man vieno skysčio įpylei, – nepatenkintas iš savo katiliuko pila atgal į katilą senukas Antonovas.

– Negudrauk, seni, – šaukia apstoję katilą žmonės, – kartą įpylė, tai ir srėbk. Nėra ko čia gudrauti, skystį makaluoti ir saldinti. Juk aiškiai matyti, kad tų tavo pageidaujamų tirštųjų katile visai nematyt, – girdisi nepasitenkinimo balsai senuko Antonovo adresu. Darbas tęsiamas toliau. Tik štai vėl pasigirsta triukšmingas nepasitenkinimo balsas:

– Mat peremat, man ne tik vieno skysčio pasėmei, bet ir nepilna samtį. Kur pasauly teisybė? – aršiai puola dalintoja Zimiaginas.

Sriubos dalintojas Jegorovičius, kantrybės netekęs, trenkė samtį į katilą ir piktai sušuko:

– Pasiuskit, patys dalinkitės, kitą dalintoją išsitrinkit! Nenoriu, kad mano alkanas žarnas čia tąsytumėt.

– Timofejau Jegorovičiaus, negerai darai, kad atsisakai liaudžiai tarnauti. Stalinas sako: mes turime būti su liaudim, žygiuoti su liaudim, niekas neturi teisės būti prieš liaudį. Kas su išbadėjusia liaudim per stepę keliauja, tas su liaudimi stepėj pasiliks, – uždainuoja.

(Bus daugiau)

NAUJAS TAUTOS FONDO ADRESAS

Pranešame, kad Tautos Fondo raštinė persikėlė į naujas patalpas.

Naujas adresas:

351 Highland Boulevard
Brooklyn, New York 11207-1910
telefonas (718) 277-0682
faksas (718) 277-0682

... doooleriai dabar pačios geriausios dovanos... Los Angeles Dramos Sambūrio aktoriai: Juozas Raibys ir Vincas Dovydaitis repetuoja Kazio Sajos komediją BARAKODOS.

RETAI DIDELĖS IR DŽIAUGSMĄ NEŠANČIOS VESTUVĖS

Rugpjūčio 7 dienos saulėtą popietę į Dievo Motinos parapijos šventovę suplaukė svečiai iš įvairių Amerikos ir Kanados miestų, o ypač iš Clevelando apylinkių. Suplaukė į bendro gyvenimo kelią išlydėti Iną Šilgalytę ir Liną Biliūną. Populiarūs ir aktyvūs lietuviško jaunimo veiklos dalyviai išigijo draugų toli ir arti, todėl ir Šventų Mišių metu vargonais grojo iš Detroito atvykęs Vitas Neverauskas, giedojo bei grojo muzikalūs chicagiečiai Polikaičiai: Darius Polikaitis su savo žmona Lidija, jo sesutė Rima, jo broliai Audrius ir Marius. Klebonas kun. Gediminas Kijauskas, SJ. asistuojamas kun. Kęstučio Žemaičio, sutuokė jaunuosius, ku-

riuos atlydėjo žiedus nešančių vaikų pora ir šešios pamergės su pabroliais. Kai jaunieji po sutuoktuvų balto kilimo takeliu laiptais nusileido ir sustojo ant bažnyčios šaligatvio, juos sveikino ir paušktelių sėklomis galvas barstė draugai, giminės, pažįstami...

Ina Šilgalytė, Eugenijaus ir Reginos Šilgalių dukra, baigus Notre Dame Akademiją, įstojo į John Carroll universitetą, kurį baigė su biochemijos bakalaureatu. Ji tarnauja Clevelando Klinikų ortopedinių – skelėtinių tyrimų skyriuje ir savo gabumų dėka netrukus tapo viena iš keturių mokslinių tyrimų straipsnio autorių. Užaugusi inteligentingoje ir labai lietuviškoje šeimoje, Ina priklausė ateitininkams, ilgus metus šoka "Grandinėleje", ir su labai gerais pažymiais baigė Šv. Kazimiero lituanistinę mokyklą. Nenuostabu, kad lietuviški interesai ir veikla Iną brandino lietuviško jaunimo tarpe, todėl ir jos pažintis su Linu Biliūnu, išsivysčiusi į viso gyvenimo išipareigojimą, yra tik nuostabi ir natūrali išdava.

Linas Biliūnas, Juozo ir Janinos Biliūnų sūnus, taip pat labai lietuviškos ir šviesios šeimos atžala, baigęs Lake Catholic gimnaziją, įstojo į Clevelando Valstybinį universitetą, kuriame išigijo mechanikos inžinieriaus bakalaureatą ir toliau siekia magistro laipsnio Case Western Universitete. Nuo ankstyviausių vaikystės dienų jis buvo aktyvus skautas ir ateitininkas, baigė dvylikametę Šv. Kazimiero lituanistinę mokyklą, dalyvavo jaunimo stovyklose. Tiek organizacijose, tiek mokyklose jis pasižymėjo pareigingumu ir darbštumu.

Vakare, virš 400 svečių susirinko Normandy pokylių salėje. Vakarą programą sąmojingai ir linksmi pravedė Inos teta ir dėdė, Eglė ir Marius Laniauskai. Kun. Gediminui lietuvių ir anglų kalba sukalbėjus invokaciją, jaunojo brolis Rimas Biliūnas pakvietė svečius pakelti šampano tostą ir visi jaunajai porai sugiedojo "Ilgiausių Metų". Po pietų jaunųjų tėvai, Eugenijus Šilgalis ir Juozas Biliūnas, visiems padėkojo už dalyvavimą jų šeimų džiaugsmo šventėje.

Buvo viešai pagerbta Inos močiutė Stasė Laniauskienė, iš toli atvykę giminaičiai, jaunųjų krikšto tėvai, ir buvo paminėti iš Lietuvos gauti sveikinimai. Ateitininkų Federacijos vadas Juozas Polikaitis pasveikino jaunuosius ateitininkų ir A. Belzinskas skautų organizacijos vardu.

Eglė ir Marius Laniauskai svečius supažindino su pamergėmis ir pabroliais ir sąmojingai nupasakojo jaunųjų "meilės istoriją". Pagaliau

jaunieji buvo pakviesti prie mikrofono. Jiedu pareiškė padėką savo tėvams ir pasižadėjo sekti jų pavyzdžiu ir, svečiams plojant, sušoko vestuvinį valsą. Audriui Polikaičiui palydint akordeonu, būrys Inos draugų, pasipuošusių tautiniais drabužiais, pašoko tradicinę "Sadutę" ir į kelis kitus šokius įsijungė pamergės. Linksmajai daliai pasibaigus, ant stalų buvo išdalinti lapeliai su dainų žodžiais: "Ar aš tau, sese, nesakiau" ir Pasisėjau žalią rūtą... Dainavo ir jauni, ir seni... Po to, grojant profesionalų kapealai, buvo šokama...

Trumpai povestuvinei keilionei Ina ir Linas Biliūnai buvo išskridę į egzotiškas Cayman salas, netoli Mažųjų Antilų salyno. Žinant jų gyvenimo kelius, iš judviejų galima tikėtis idealios lietuviškos šeimos. Te laimina juos Dievas, te jų gyvenimą lydi laimė, meilė ir visokeriopa sėkmė.

Aurelija M. Balašaitienė

IŠ ALTO PRANEŠIMŲ

ALTO pirmininkas Grožvydas Lazauskas rugpjūčio 16 dieną parašė laišką Mrs. Frances Šlutas, vienai iš vadovaujančių Lithuanian Mercy Lift. Savo laiške ALTO pirmininkas rašo:

"Amerikos Lietuvių Taryba žino, kokioje kritiškoje padėtyje yra Lietuvos sveikatos apsaugtos sistema dėl 50 metų užtrukusios sovietinės okupacijos. Per paskutinius du metus ten jau buvo padaryta pagerinimų.

Amerikos Lietuvių Taryba remia Lithuanian Mercy Lift pastangas. Iki šiol ši organizacija jau yra pasiuntusi į Lietuvą 49 konteinerius medicinos reikmenų, kurių vertė yra 29 milijonai dolerių.

Si savanorių organizacija koordinuoja ir surenka medicinos reikmenis, o taip pat rūpinasi jų pergabenimu į Lietuvą. Tai dirbdami jie seka visus federalinės valdžios reikalavimus, taikomus vaisiams, o taip pat ir dokumentaciją mokesčiams.

Visa šią savanorišką amerikiečių ir jų organizacijų teikiamą paramą didžiai vertina Lietuvos Sveikatos apsaugos ministras dr. Juozas Brėdikis, o taip pat ir visa Lithuanian Mercy Lift vadovybė."

Lietuvos bendrosios praktikos (šeimos) gydytojų asociacija atsuntė ALTUI laišką. Jame šios organizacijos pirmininkas profesorius Ju-

lius Kalibatas iškelia visiems laiško adresatams reikalingas apsvaistyti galimybes, programas, kurias Pabaltijo valstybės pasiūlė Amerikos Voluntary Organization Providers. Jie siūlo tarptautinę kooperaciją – bendradarbiavimą paramos bendrosios praktikos gydytojų darbui.

Šiomet Vilniuje rugsėjo 23-24 dienomis įvyks trečiasis tarptautinis bendrosios (šeimos) praktikos gydytojų simpoziumas. Jame bus svarstomi visi aspektai: gydytojų pasiruošimas tokiai praktikai ir svarbiausios problemos gydymo praktikoje.

Prof. J. Kalibatas savo laiške pabrėžia, kad bendroms mokslinių tyrimų studijoms ir joms reikalingai instrumentacijai bei aparatūrai Vilniaus Universitetui reikalinga parama. Savo laiške profesorius kreipiasi į kitų kraštų kolegas, ieškodamas kūrybingų humanitarinei pagalbai pasiūlymų.

Tarptautinis Žinių Teikimo Fondas, kurį administruoja Užsienio Žurnalistų Centras, padeda žurnalistikos studijoms trijuose Pabaltijo kraštų universitetuose: Vilniuje, Rygoje ir Tartu.

Šis fondas jau išdalino knygų pavyzdžius ir katalogus, ragindamas akademikus pasirinkti knygas, už kurias fondas užmokės. Visiems trims universitetams buvo pasiūlyta moderni radijo ir televizijos aparatūra studijų laboratorijose. Jų įrengimas bus atliktas šią vasarą. Šioje programoje fondas bendradarbiauja su Missouri, Marylando ir Ohio universitetais.

Kaip praneša The Baltic Observer, į Latvijos seimą buvo išrinkta 19 latvių iš išeivijos. Latvijos seimą sudaro 100 atstovų. Iš tų 19 išeivijos atstovų, trys yra paskirti ministrais, būtent: Valdis Pavlovskis iš Los Angeles – krašto apsaugos ministru; jo brolis Olgerts Pavlovskis iš Washingtono, DC – ministru prekybos su užsieniu ir užsienio ministerijos Europos bendrijos reikalams; Gunars Meierovics iš Washingtono, DC – ministru užsienio ministerijos Pabaltijo ir Šiaurės kraštų reikalams. Be to, jau anksčiau Latvijos ambasadoriumi Washingtono buvo paskirtas iš išeivijos Ojars Kalniņš.

Visi keturi buvo Jungtinio Amerikos Pabaltiečių Komiteto (JBANC'o) veikėjai.

Estijos parlamente bei seime iš išeivijos išrinktas tik vienas atstovas.

Taip pat į Lietuvos seimą yra išrinktas vienas iš išeivijos atstovų – dr. Kazys Bobelis.

Taigi Latvijos išeiviai daugiausiai yra įsijungę į Nepriklausomos Latvijos Respublikos politinę veiklą.

SUNKŲS

KARO METAI

(Atkelta iš 6 psl.)

apšaudyti artėjantį priešą. Išvyka į Ostendę buvo sėkminga. Po kelių valandų vadovams grąžino į štabą.

Kapitonas mums pranešė, kad už 24 valandų galėsime vykti į Paryžių. Ten būsim aprūpinti viešbučiu bei maisto kortelėmis, ir kad apie mūsų sugrįžimą į Kauną pasirūpins įstaiga, kur vykstame. Jis palinkėjo mudviem laimingos kelionės į Paryžių.

Diena praėjo be jokio orinio pavojaus ženklo. Pilni naujų išpūdžių džiaugsmės, kad dar turime 24 valandas praleisti Briuselyje. Iš lėto pradėjome ruošti ateinančiai kelionei į Paryžių. Tos 24 valandos, t.y. viena para, buvo išnaudotos geresniam Briuselio pažinimui ir Lietuvoje trūkstančių prekių apsipirkimui.

(Bus daugiau)

DIRVA PASKAIČIUS

Vladas Vijeikis

Aną dieną klausiu Florijoną. (mano draugas)

– Ar skaitai Dirvą?

– Na ir keistas klausimas. Kaip neskaitysi jeigu pinigų moku ir dar penklitį pridėdau.

– Na, o kaip tau Dirva atrodo?

– Atrodo gerai. Nei per maža nei per didelė.

– Tas ne svarbu. Kaip turinys?

– Geras klausimas. Tad imkime ir paskaitykime kartu. Nr. 30, rugpjūčio 12, 1993 m. Pirmas puslapis. A. Dundzila nusiskundžia Lietuvos viešbučiuose blogu aptarnavimu. O kai jam pasiūlo telefonu linksmą mergaitę, jis raukosi. Viešbučio vadovai iš kailio neriasi, kad įtikti keleiviams, o jam nepatinka. Čia pat netoli ir fotografija Edvino Velonskio. Lėktuvo tarpdury laiko didelę laisvės statulą. Kiek žinau Darius ir Girėnas skirsdami labai svarstė, ką pasiimti, kad neapsunkintų lėktuvo. Bepigu su Coca Cola pagelba skrendant. Reikia manyti, kad ir gera krūvį Coca Colos atsivežė.

Antrame puslapyje pranešama, kad sovietų kariuomenė greit iš Lietuvos išsikraustys. Tai girdime jau dveji metai. Labai lėtai neprašyti sveteliai mano žygiuoja. O pramoninkai striukai drūtai pasakė: "mažesni būtų nuostoliai jeigu mes nieko negamintumėm". Tai bent išvada. Dar negirdėta. Toliau sako, kad uždrausta naudoti dolerį. Tai ką darys giminėliai gaudami dolerius iš Amerikos?

Lietuvos ambasados Washingtono veikla labai plati. Labai pagyvėjo, kai Brazauskas nori savo ambasadorių Washingtono pasodinti. Anksčiau lyg ir negirdėjome. Skelbiama, kad policijos šuo įkando Lozoraitį. Prastai išauklėtas šunelis. Neatpažįsta kur banditas, o kur ambasadorius.

Juozas Žygas, kuris atkreipia dėmesį į visokias negeroves šiuo kartu sušunka: Ne mažumoms, bet lietuviams lygių teisių. Šventa teisybė.

Ketvirtame puslapyje rašo apie Jonines 16 vasario gimnazijoje. Aš ne Jonas, tai

prabėgu per straipsnį. Dundzila tęsia straipsnį ir nusiskundžia, kad niekas nekreipia dėmesio, o ypatingai dabartiniai valdovai, i tremtinius ir partizanus. Keistai galvoja Dundzila. Kaip jie kreips dėmesį jeigu jie patys trėmimus vykdė ir partizanus niokojo. Kūryba ir mokslas skyrius labai įdomus. Rašo apie muzikinį ansamblį "Ainiais". Kiek tų ansamblių yra? Pasimečiau skaičiuje.

B. Aušrotas aprašo sunkius karo metus. Šiame skyriuje aprašo savo veiklą Pskove. Ir kur tų lietuvių nebūta. Vieni su sovietais komunizmo kūrė, kiti su vokiečiais naująją Europą statė. Gen. Plechavičius pasipriešino, reikalaujamas, kad Vietinė rinktinė liktų Lietuvoje ir tik savo žemę gintų. Pasibaigė gana tragiškai.

Graudus Benedikto Butkaus straipsnis apie tremtinių kančias. Puslapio apačioje nuotrauka – Grupė vyrų Midway aerodrome. Keturi esą garbingi svečiai iš Lietuvos. Kuo jie nusipelnė garbės? 8 pusl. pranešama apie mokytojų studijų savaitę. Jie kitus moko ir patys dar mokosi. Pagirtina. Gal išauklės vieną kitą padorų žmogų.

Sekančiame puslapyje tavo straipsnis. "Keistenybės". Papasakojau tau slaptą dalyką. Sakei, kad niekam neskakysi, o išplurpiai visam pa-

sauliui. Daugiau iš manęs vargu ką išgirsi. Ten pat dar apie Martyną Gudelį, kuris taikstėsi Lietuvos ministerį nudobti ir nepataikė. Sakysčiau; kad dabar reiktų šauti į kai kurį ministerį ir pataikyti.

10 pusl. labai įdomus. Rašo, kad R. Marcinkevičius nusipirko namelius Amerikoje už 20 milijonų dolerių. Kaip tą galėjo padaryti? Juk Lietuvoje draudžiama operuoti doleriais. Na, žinoma, vienu kitu koleriu draudžiama, bet milijonais galima. Ir kaip jis galėjo per trumpą laiką sukaupti tiek dolerių? Būtu geras lietuvis tai ir kitiems pasakytų. Amerikoje turėjome vieną milijonierių. Rodos sėdi cypėje. Niekas jo vardo nebeprisimena. Tik tie, kurie dolerių prarado, dantis grižia. Didelė raidė skelbiama Dirvos gegužinė. Norėčiau dalyvauti, bet negaliu. Tad visus įkalbinėju, kad važiuotų.

11 pusl. laukiama Lietuvos namų sukakties. Gražūs tai namai. Pats mačiau. Verti gero pabaliavojimo.

Paskutiniame puslapyje skelbia Lietuvių jaunimo kongresą. Kongresas prasidės Lietuvoje, o paskui keliaus į Latviją, Estiją, Angliją. Visados linkime mūsų jaunimui kuo geriausio. Santara – Šviesa skelbia savo suvažiavimo programą. Yra ir Dirvos aukotojų sąrašas. Kreipiu dėmesį tik į penkiais ar šešiais ženklais pažymėtas aukas. Šiuo kartu tokių nėra.

Florijonas užvertė Dirvos puslapius ir pridėjo:

– Apie viską rašo, o apie Lietuvos gaisrininkus nieko. Lyg jų nebūtų. O dega. Mafijozai degina. O valdžia sako... nėra įrodymų. Kaip įrodys, jeigu prieisi prie pačių įrodytojų.

Fredrick & Co.

Hair Design • Manicures

Pedicures • Skin Care

Kviečiame lietuvius

mus aplankyti

481-4121

FRED BOWEN, savininkas

863 East 185th Street
CLEVELAND, OHIO 44119

PATRIA

2638 W. 71 St., Chicago, IL 60629,

tel. (312) -778-2100

Didelis pasirinkimas dovaninių bei buitinių prekių, pageidaujama ir Lietuvoje. Dėl specialiai sumažintų kainų klausykitės Šluto radijo valandos sekmačienais nuo 7 iki 8 val. ryto, 1450 AM banga.

\$
310
nuo

Kelionė į vieną pusę
perkant ten ir atgal

Kelionė į vieną pusę perkant ten ir atgal. Bilietus reikia įsigyti mažiausiai 21 dieną prieš išskrendant. Lėktuvai kursuoja tik savaitės dienomis, ne savaitgaliais. \$16 išvykimo mokestis. Muitas ir imigracijos mokesčiai į kainą neįskaityti. Taip pat, bilietą perkant, reikia sumokėti \$10 apsaugai, \$3 patarnavimams, ir \$1.45 agrikultūrai.

Pigios Kelionės į Baltijos Kraštus

TAUPLYK LAIKĄ . . . Su vieninteliu tiesioginiu skrydžiu nuo New Yorko Kennedy Airport iki Rigos Latvijoje. American Trans Air yra greičiausias kelias į Baltijos kraštus.

TAUPLYK PINIGUS . . . Palygink ir tauptyk su American Trans Air. Todėl kad Jūs nusipelnėt gerą patarnavimą, ir pigiausią kainą!

TAUPLYK NEPATOGUMUS . . . Su American Trans Air patarnavimais į Baltijos kraštus nėra jokio rūpesčio ar suspėsit į sekantį lėktuvą nes čia yra tiesioginis skrydis. NĖRA persėdimų. NĖRA laiko gaišimo. NĖRA bėdų!

Riga, Latvija	Skrydžio kaina
Birželio 1 iki rugsėjo 30	US \$480
Spalio 1 iki spalio 31	US \$405
Lapkričio 1 iki gruodžio 31	US \$310

Išvykstame kiekvieną trečiadienį ir šeštadienį

Ar Jūs skrendat darbo reikalais, ar pasimatyti su artimaisiais. Jūs norit ten nukeliauti ko greičiau. Nenorit persėsti, ar išleisti daug pinigų. American Trans Air's Tiesioginė Kelionė iš New Yorko iki Baltijos kraštų yra patogų, pigi ir paprasta. Argi ne taip Jūs visada ir norėjot keliauti? Paskambinkit American Trans Air arba savo Kelionių Agentui šiandien!

AMERICAN TRANS AIR

Užtikrinti keliones skambinkite 1-800-382-5892
arba savo kelionių agentui.

PAREMKIME LB ĮSTAIGĄ WASHINGTONE

Didžiai gerb. Tautietai, Tautiete,

1989 metais, Lietuvos atgimimo judėjimui – SAJŪDŽIUI – traukiant okupanto uždėtas grandines, JAV LB Krašto valdyba įkūrė Visuomeninių reikalų įstaigą siekiant įtakingiau informuoti JAV politinio gyvenimo vadovus, visuomenines institucijas ir spaudą apie Lietuvos laisvės kovos įvykius bei nurodyti sovietinės propagandos melą bei tiesos iškraipymą.

Keli šimtai JAV Kongreso narių ir visa eilė žinių komentatorių bei žurnalistų buvo įjungti į Lietuvos laisvinimo veiklos taiką. LB įstaiga teikdama tikslią informaciją, sudarydama galimybes Sajūdžio atstovams asmeniškai Lietuvos laisvės siekius aiškinti JAV Kongrese ir kitur, informuodama išeiviją, sėkmingai pasidarbavo griauinant prosovietines sienas Washingtone.

Washingtono LB įstaiga buvo išlaikyta Amerikos lietuvių dosnėmis aukomis.

Lietuvai atstačius nepriklausomybę, LB įstaigos reikšmė ir atliekami darbai nesibaigė. Atėjo metas naujosė sąlygose padėti Lietuvai nepriklausomybę ir demokratiją įtvirtinti. Nors pirmiausias rūpestis tebėra Rusijos kariuomenės iš Lietuvos išvedimas, LB Washingtono įstaiga taip pat veikia ekonominės, mokslinės ir humanitarinės paramos išrūpinimo srityse.

LB įstaiga detaliais memorandumais informavo apie Rusijos kariuomenės judėjimus ir jos laikyseną. Kai šiais metais JAV Kongrese buvo sprendžiama ekonominė parama Rusijai, ji buvo sąlygota sovietinės kariuomenės atitraukimu iš Pabaltijo kraštų. Tai svarbus politinis laimėjimas tiek Lietuvai, tiek jos išeivijai.

Su JAV LB Krašto valdybos narių asmeniškai paskata, 1992 metų rudenį prez. G. Bushas rinkimų kampanijos metu suprojektavo Pabaltijo valstyboms penkiasdešimt milijonų JAV dolerių (\$ 50,000,000) investicinį fondą ("Baltic Enterprise Fund"). Prez. Bushui pralaimėjus rinkimus, projektas gal būtų buvęs užmirštas. Tačiau šį pavasarį JAV LB Washingtono įstaiga įvairiomis progomis liudijo prez. Clintono administracijos pareigūnams, kad įsteigimas Pabaltijo valstyboms skirtas investicinio fondo yra Lietuvai labai reikalingas, ir kad jis turėtų būti kuo greičiau įgyvendintas.

JAV vyriausybė š.m. birželio mėnesio pabaigoje paskelbė šio Pabaltijo kraštams skirtą investicinio fondo steigimą.

Washingtono LB įstaiga dabar aktyviai padeda JAV LB Ekonominį reikalų tarybai artimiau įsijungti į šio fondo kūrimo eigą. Užmegzti bendradarbiavimo ryšiai su prez. Clintono vyriausybės paskirtu fondo steigimo administratoriumi ir

turėta visą eilę pasitarimų su kitiems kraštams (Vengrijai, Bulgarijai, Lenkijai) skirtų fondų vadovybėmis. JAV LB siekis ryšium su šiuo Pabaltijo kraštams skirtu fondu, kad šio \$50,000,000 JAV dolerių fondo direktoriais taptų Lietuvą pažįstantys, Lietuvos rūpesčiams nesvetimi profesionalai. Per LB pastangas įjungdami stipriausias pajėgas padėsime Lietuvai, ir taip pat paryškinsime Amerikos lietuvių potencialą.

Washingtono LB įstaiga taip pat palaiko ryšius su JAV Valstybės departamentu. Šį pavasarį JAV Valstybės departamentas kontaktavo LB Washingtono įstaigą dėl pagalbos bei patarimų kaip suorganizuoti Amerikos ambasadoriaus Lietuvai kelionę į lietuvių telkinius Clevelande ir Chicagoje.

Dalyvaujant įvairiose Washingtono vykstančiose svarstybose, JAV LB įstaiga yra pastebėjusi, kad Rusijos valdžios pareigūnai vėl pradeda kalbėti apie jiems priklausančią "Itakų sferą" Pabaltijo kraštuose ir apie Pabaltijo kraštų "diskriminaciją" prieš Rusijos karius ir jų šeimas. Tai pareikalauja taiklių paaiškinimų "position papers", kuriuos Washingtono LB įstaiga paruošia pagal JAV LB Visuomeninių reikalų tarybos nurodymus.

Washingtono LB įstaiga artimai bendradarbiauja su Lietuvos ambasada ir amb. St. Lozoraičiu organizuojant pirmąją verslo konferenciją ir ruošiant labdaros srityje veikiančių organizacijų suvažiavimą Washingtono. Tačiau pabrėžtina, kad Lietuvos ambasada ir LB įstaiga turi skirtingas paskirtis ir veiklos galimybes.

Lietuvos ambasada atstovauja Lietuvos valdžiai. Lietuvos ambasada neturi teisės JAV kongresui kalbėti apie Amerikos lietuvių rūpesčius, kritikuoti Lietuvos vyriausybės nutarimus ar pasmerkti Lietuvos Seimo įstatymus, kurie prailenkia su žmogaus teisėmis. Tai atlikti gali tik lietuviškosios išeivijos suteiktu mandatu ir finansine parama išlaikoma visuomeninės paskirties įstaiga.

Washingtono LB įstaigos darbas yra platus, šiandien aktualus ir reikalingas. JAV LB įstaiga yra vienintelė Amerikos lietuvių atstovybė Washingtono (VLiko išlaikoma ELTA ir Religinės šaltos išlaikomas Lietuvių Informacijos Centras jau prieš metus užsidarė).

Nors dabarties reikalavimai rodo, kad turėtumėm šią pilnu laiku profesionaliai dirbančią LB įstaigą plėsti, š.m. vasario 16-ios proga gautos aukos nepajėgia net kuklaus \$60,000 biudžeto padengti. Be mūsų visų pakartotinos pa-

ramos, JAV LB Krašto valdyba turės šios įstaigos veiklą siaurinti, o šį rudenį pačią įstaigą uždaryti. Washingtono LB įstaigos uždarymas būtų nepakeliamas nuostolis Lietuvai ir Amerikos lietuviams.

Todėl šiuo laišku kviečiame ir raginame savo auka užtikrinti Washingtono LB įstaigos išlaikymą, kad ji galėtų taikliai ir efektingai atstovauti Jūsų rūpesčiams ir energingai bei efektingai dirbuoti įgyvendinant Jūsų viltis.

Su pagarba

Vytautas Maciūnas

Algimantas S. Gačys

Antanas Dambriūnas

Vytautas Maciūnas
Krašto Valdybos
Pirmininkas

Algimantas S. Gačys
Visuomeninių Reikalų Tarybos
Pirmininkas

Antanas Dambriūnas
Ekonominį Reikalų Tarybos
Pirmininkas

WASHINGTONO LB ĮSTAIGOS IŠLAIKYMOI SKIRIAMOS AUKOS LIETUVIŲ BENDRUOMENEI

AUKOS LIETUVIŲ BENDRUOMENEI LITHUANIAN-AMERICAN COMMUNITY, INC.
KRAŠTO VALDYBOS ĮZDAS TREASURY OF NATIONAL EXECUTIVE COMMITTEE

DONATIONS TO MAINTAIN AND SUPPORT THE LITHUANIAN-AMERICAN COMMUNITY
OFFICE IN WASHINGTON, D.C.

Verdes - Name Adresas - Address Aukos - Donations
Make Checks payable to: Lithuanian-American Community, Inc.
Mail to: Dana Krivickas, 2715 E. Allegheny Ave., Philadelphia, PA 19134-5914

PELNINGAS KETVIRTIS

Trys didieji JAV automobilių gamintojai – General Motors, Ford ir Chrysler b-vės antrąjį š.m. ketvirtį užbaigė su pelnu. Liepos pabaigoje GM paskelbė, kad iš viso turėjo \$889 milijonus pelno š.m. balandžio-birželio mėn. ketvirtį. Deja tas pelnas nebuvo atsiiektas JAV-bėse, bet užsienyje. Šiaurės Amerikoje tą ketvirtį GM turėjo \$95 milijonus nuostolių. Tokį pelną GM atsiėkė pirmą kartą nuo 1990 m. Šiaip gi nuo ano laiko ir š.m. GM prarado \$30 bilijonų nuostolius.

Kiti automobilių gamintojai irgi sulaukė pelno: Fordas – \$775 milijonų ir Chrysler – \$685 milijonų. Visumoje automobilių pramonės 2-ji ketvirtį atsiiektas \$2.35 bilijonų pelnas, kurio vietoje pernai tuo pačiu laiku turėta \$138 milijonai nuostolių.

Prie pastarųjų auto rinkos pasikeitimų prisidėjo pirkėjų nuotaikos. Jie pradėjo nusigrįžti nuo japoniškų automobilių, kurie dabar vidutiniškai kainuoja \$2,500 brangiau negu Amerikoje gaminti automobiliai. Birželio mėn. GM, Fordo ir Chrysler parduotų automobilių skaičiai paaugo 9.9%, palyginus su 0.4% prieaugliu ja-

ponų automobiliams.

Pigesni automobiliai, kaip Cavalier, Sundance/Shadow ir Pontiac Sunbird tapo labai populiariūs. Amerikiečiai nepuola pirkti brangesnių auto modelių.

Ger. J.

ATŠAUKIAMO SATURN AUTOMOBILIAI

Saturn – General Motors b-vės padalinys, pagaminęs 352,767 Saturn automobilius, kone visus juos atšaukia pataisymams. Jie nori pertvarkyti elektros laidus, dėl kurių gali atsitikti trumpas sujungimas ir gaisras motore. Toks sutrukdytas neigiamai atsilieps į Saturn varžybas su japonų automobiliais. Pastaruoju laiku Saturn buvo iškopęs į 3-čią vietą klientų patenkinimo srityje. Saturno savininkams tas atšaukimas ir pataisymas nieko nekainuos, bet bendrovės išlaidos gali siekti iki \$8 milijonų.

Sakoma, kad pakeistos vielos tarp starterio ir alternatoriaus apsaugos nuo galimų gaisrų. Tačiau neapsaugos nuo trumpo sujungimo dėl kurio vielos perkais. Tas perdegins sargytuvus ir alternatorius nustos krauti bateriją. Vairuotojas tokiu atveju turės mažiau negu valandą laiko

parvažiuoti namo arba į mechaniko garažą, prieš išsieikvojant baterijai. Iki šiol tik 34 Saturno automobiliuose pasitaikė gaisrai dėl perkaitusių nuo trumpo sujungimo vielų. Anot bendrovės pareigūnų, niekas dėl to nežuvo ir nebuvo sužeistas.

Bendrovės inžinieriai tyrinėja, kas sukelia tuos trumpus sujungimus Saturn vieloje.

Ger. J.

IŠBANDYKIT LAIMĘ

Per pastaruosius 12 mėnesių Šv. Jurgio Parapijos bingo lošimai išmokėjo arti \$84,000 laimėjimams. Be to, buvo išdalintos 3 kelionės į Atlantic City, NJ. ir paskirstyti 4 spalvoti televizoriai. Deja, ne vienas tų laimėjimų neatiteko parapiečiams, nes jie nelošia bingo savo parapijoje. Jei bent 50 parapijos narių loštų bingo čia, o ne kitur, tie lošimai būtų sėkmingiausi Clevelande. Ketvirtadienį, š.m. rugsėjo 2 d., bus paskirtas dar vienas spalvotas televizorius. Būtų puiku, kad kas nors iš parapiečių šį kartą laimėtų tą dovaną. Šv. Jurgio par. bingo lošimai būna kiekvieną ketvirtadienį. Darys atidarymos 5:30 v.v. ir lošimai pradėdami 6:45 v.v.

Ger. J.

SIUNTINIAI, MUITAI IR TRANSPAK

Jau nuo pat pradžios muitinės įstatyminių potvarkių paskelbimo TRANSPAK firma su savo atstovais Lietuvoje pradėjo rūpintis šiuo laiku labai aktualiais ir visai lietuviškai visuomenei jautriais muitų klausimais. Buvo dirbama taip, kad nei siuntėjai, nei gavėjai Lietuvoje nemokėtų jokių muitų. Šio darbo rezultatai:

Dabar yra patvirtinta oficialiai, kad siunčiant per **TRANSPAK JOKIŲ MUITINIŲ MOKESČIŲ NĖRA.**

Komercinės siuntos prekybiniais tikslais turi būti deklaruojamos.

SIUNČIANT SIUNTINIUS SAVO ARTIMESIEMS PAGALBOS TIKSLAIS, SIŪSKITE PER TRANSPAK – MUITO NEBUS.

Talpintuvai siunčiami kas savaitę

TRANSPAK praneša: NAUJI MAISTO SIUNTINIAI:

55 svarai įvairaus maisto \$ 98.

22 svarai įvairaus maisto \$ 65.

22 svarai mėsos gaminių \$ 95.

45 svarai įvairaus maisto be mėsos \$75.

Mažas, bet vertingas: kava, arbata, kakava, apelsinų koncentratas, aliejus, mėsos konservai, vitaminai – tik \$39.

Visi gaminiai sudaryti iš užsienietišų produktų, išskyrus rūkytas dešras ir sūrį.

Pinigus pervedam doleriais Jūsų giminėms.

Siųskite per seniausią persiuntimo į Lietuvą įstaigą Daugiausia siuntinių į Lietuvą siunčiama per **TRANSPAK**. Skubius siuntinius siunčiame AIR-CARGO

ROTA DEGUTIENĖ

216 943-4662

28262 Chardon Rd. Willoughby Hills, OH 44092

TRANSPAK Chicago tel. 312 436-7772

2638 W. 69th Street CHICAGO, IL 60629

CLEVELANDE ir apylinkėse

DIRVOS GEGUŽINĖJE SVEČIAI IŠ TOLIAU

Dirvos gegužinę jau trečią kartą iš eilės aplanko, iš toliausio Amerikos kampo – Los Angeles, Tautinės Sąjungos aktyvi veikėja ir Dirvos bendradarbė Rūta Sakienė.

Taip pat Dirvos gegužinėje buvo atvykęs iš Chicagos ir mūsų nuotolinis bendradarbis Juozas Žygas.

Po gegužinės abu mūsų bendradarbiai lankėsi Dirvos redakcijoje ir šiek tiek papasakojo naujienų iš tenykštės veiklos.

Dabar, kada Dirvos gegužinės reikalai jau praėityje, galim pasidžiaugti, kad ji, gražioje Vinco ir Liudos Apanių Sodyboje, pilnai pasisekė. Oras pasitaikė gal kiek per daug šiltas, bet dalyvių būta virš 150, ir visi galėjo sėdėti sodybos medžių pavėsyje ar pasivaikščioti išsienautomis pievomis.

Piniginė apyvarta buvo nemaža. Kol kas dar ne visos sąskaitos suvestos, bet Dirvos kasa tikrai praturtės tūkstančių dolerių.

Vilties Daugija ir Dirvos redakcija dėkoja visiems rėmėjams, dalyviams, talkininkams už gražų dėmesį ir nuširdų bendradarbiavimą.

SIUNTINYS IŠKELIAVO Į PANEVŽĮ

Šv. Jurgio Parapija išsiuntė Lietuvoje adoptuotai Panevėžio Katedros Parapijai 105 svarų siuntinį. Jame yra įvairūs mokykliniai reikmenys skirti 30 vaikų, kurie gyvena prieglaudoje prie Katedros Parapijos. Šv. Jurgio par. klebonas kun. Juozas Bacevičius dėkoja clevelandiečiams, kurie dovanojo reikmenis arba parėmė pinigais šį sumanymą. Anot klebono, norima pradėti telkti kalėdines dovanėles tiems vaikams ir galbūt religinio pobūdžio dovanas Panevėžio par. nariams.

Ger.J.

PARENGIMAI

1993 M.

• RUGSĖJO 10-11-12 d.d. Lietuvių Namų 20 – metų sukakties Minėjimas.

• RUGSĖJO 25 d. Pabaltiečių Vakaras. Ruošia lietuviai latviai ir estai.

• SPALIO 2 d. 7 v.v. Koncertas The Singing Angels Dievo Motinos auditorijoje.

• SPALIO 9-10 ir 23 dienomis JAV LB Clevelando apylinkės rengiamų LIETUVIŲ DIENŲ programa Dievo Motinos parapijos patalpose.

• LAPKRIČIO 7 d. pianistų Sonatos ir Roko Zubovų koncertas. Rengia D.M. Parapija ir Tėvynės Garsai.

• LAPKRIČIO 14 d. Šv. Jurgio parapijos rudens Festivalis 11:30 – 3:30 v.v.

DĖMESIO CLEVELANDO LIETUVIAI! LITHUANICA COMMERCE & CARGO INC.

Siunčia siuntinius į Lietuvą adresatams į namus.

Siuntiniai bus priimami

Lietuvių Namuose – 877 E. 185 St.

rugpjūčio 22 nuo 2 v.p.p. iki 5 v.p.p.

rugpjūčio 23 nuo 9 v.r. iki 1 v.p.p.

Siuntiniai bus priimami rugsėjo 19-20 d. spalio 3-4 d.

Siuntinių kainos laivu – iki 100sv. – 67¢-1 sv. minimum \$20

virš 100 sv. – 57¢-1 sv.

Siuntinių kainos oro linija – iki 40 sv. – \$2.65 -1sv. min. \$30

virš 40 sv. – \$2.45 -1sv.

Sudarome ir siunčiame amerikietiško maisto siuntinius. Pervedame pinigus į Lietuvą.

LITHUANICA C & C INC. 6607 S. PULASKI RD. CHICAGO ILL 60629

Tel. 1-312-585-8700, Fax 1-312-585-8922

Prezidentas Gediminas Zaremba

JAKUBS AND SON Laidojimo Įstaiga

William J. Jakubs Sr.,
William J. Jakubs Jr.,
Keneth Schmidt ir
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street, Cleveland, Ohio 44119

Tel. (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama
teikianti jaukią atmosferą liūdėsio valandoje.
Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

Federal Savings Bank

PRAŠAU APLANKYTI MŪSŲ BANKĄ

HOME FEDERAL didžiuojasi būdama dalis jūsų apylinkės

Nuo 1911, HOME FEDERAL padėjo tokioms šeimoms kaip jūs gauti geromis sąlygomis paskolas ir patarnavimus finansinėse operacijose.

HOME FEDERAL siūlo šiuos patarnavimus:

- Aukštas palūkanas už santaupas
- Čekių santaupas
- Namų paskolas
- Paskolos namų remontams
- ir kitas paskolas labai palankiomis sąlygomis.

HOME Federal Savings Bank

798 East 185th Street, Cleveland, Ohio

Darbo valandos:

Pirmadienio – ketvirtadienio 9:00 – 4:00
Penktadienį 9:00 – 6:00
Šeštadienį 9:00 – 2:00

Telefonas 529-3059

Rose Marie Balogh, Branch Manager

FDIC INSURED

EQUAL HOUSING LENDER

• LAPKRIČIO 20 d. LKVS-gos "RAMOVĖ" Clevelando skyrius rengia Lietuvos Kariuomenės Šventės minėjimą Lietuvių Namuose – Clevelande.

• GRUODŽIO 24 d. Bendros Kūčios. Šv. Jurgio parapijos salėje 9:30 v.v.

NATIONAL TRAVEL & TOURS

Tel:(216)932-6100 Fax:(216)932-5236

KELIONĖMS Į LIETUVĄ IR Į
KITAS PASAULIO ŠALIS

SKAMBINKITE
RITAI STAŠKUTEI
932-6100

Greitai ir tvarkingai atlieku
įvairius kiemo darbus.

SKAMBINKITE

Linui Mulioliui 692-0702

Visiems savo esamiems ir būsimiems klientams pranešame, kad per mūsų kompaniją siunčiami SIUNTINIAI NEBUS MUITUOJAMI. Tik atnešdami siuntinį turėkite su savimi sąrašą siunčiamų daiktų. Siuntiniai išsiunčiami kas savaitę. "ATLANTA" mielai laukia jūsų.

- Siuntiniai į Lietuvą, Latviją, Estiją
- Pinigų persiuntimas
- Air cargo
- Maisto siuntiniai

VISA TAI -

 atlanta IE
Trumpiausias kelias gimtinėn

639 East 185th Street
Euclid, OH 44119

Telefonas (216) 481-0011

Dirbame: antr.-penkt. nuo 9 v.r. iki 5 v.v.,
šeštadienį nuo 9 v.r. iki 2 v. popiet

Pagrindinis atlanta IE ofisas - Chicagoje

TAUPA

Lithuanian Credit Union

Lietuvių Kredito Kooperatyvas

767 East 185th Street * Cleveland, OH 44119

481-6677

DARBO VALANDOS

antradienį, trečiadienį ir ketvirtadienį * 9:00 vr – 4:00 pp *
penktadienį * 9:00 vr – 6:00 pp * šeštadienį * 9:00 vr – 12:00 pp *
sekmadienį parapijoje * 11:00 vr – 12:00 pp *

* Kiekviena taupomoji sąskaita federalinės valdžios (NCUA) apdrausta iki \$100,000 *

MATAS REALTORS

NORMLS

Broker RITA MATAS – G.R.I. – state certified
real estate appraiser

2412 CEDARWOOD ROAD
PEPPER PIKE, OH 44124
(216) 473-2530

18021 MARCELLA ROAD
CLEVELAND, OH. 44119
(216) 486-2530

ADV. VYTAS MATAS – teisinis patarėjas

DIRVA

JUNGTINĖSE TAUTOSE

AMBASADORIUS A. SIMUTIS IŠVYKO ATOSTOGŲ Į LIETUVĄ. Laikinoju reikalų patikėtiniu paliko Misijos patarėją Algimantą Gurecką.

Rugpjūčio 10 UNICEF painformavo Misijos patarėją G. Damušytę, kad š.m. rugsėjo 27-29 d.d. Rygoje rengia UNICEF seminarą "Nacionalinės akcijos programa Baltijos valstybėms". Septyni Lietuvos valdiškų įstaigų ir visuomeninių organizacijų atstovai, dirbantys socialinės rūpybos sektoriuje, kviečiami dalyvauti. Programoje: pranešimai ir svarstybos apie pereinamojo laikotarpio regionines vaikų problemas sveikatos, švietimo ir socialinės apsaugos srityse. Informacija perduota į URM.

Pasiųsta nota Vietnamo Misijai pranešant, kad Vietnamo UR Ministro laiškas bus perduotas Lietuvos Respublikos UR Ministrui. Vietnamas prašo Lietuvos pagalbos padengti jo skolas Tarpautiniam valiutos fondui.

Rugpjūčio 11 Laikinas reikalų patikėtinis A. Gureckas dalyvavo JT preskonferencijoje, kurioje JT spaudos atstovas pranešė apie Singapūro ambasatoriaus Tommy Koh paskyrimą JT Generalinio sekretoriaus specialiu pasiuntiniu vadovauti JT misijai į Maskvą (rugpjūčio 29-31, rugsėjo 8-9), Vilnių (rugpjūčio 31-rugsėjo 3), Rygą (rugsėjo 3-6) ir Taliną (rugsėjo 6-7). Misijos tikslas: susipažinti su ginkluotųjų pajėgų išvedimo eiga pagal Generalinės Asamblėjos priimtą resoluciją 47/21. Vizito metu numatomi susitikimai su Rusijos ir Baltijos valstybių politiniais ir kariniais vadovais, derybų delegacijomis, parlamentariais ir užsienio diplomatais. De-

legacija taip pat aplankys karines bazes.

Amerikos Balso ir Laisvosios Europos radijo korespondentai JT-ose pravedė interviu su Laikinoju reikalų patikėtiniu A. Gurecku apie JT pranešimą siųsti delegaciją į Baltijos valstybes ištirti kariuomenės išvedimo eigą.

Rugpjūčio 12 Misijos patarėja G. Damušytė JT rūmuose susitiko su JT Taikos palaikymo operacijų departamento kariniu patarėju leitenantu C. Harlemani. Pokalbio metu apie Sekretoriato iniciatyvas taikos palaikymo operacijų srityje Lietuvos Misijos atstovei įteiktas JT naujai išleistas Taikos palaikymo apmokymo vadovas. Vadovas bus perduotas į Krašto Apsaugos Ministeriją.

Rugpjūčio 13 JAV Kongreso Tyrimų tarnybai prašant, Misija parengė ir perdavė informaciją apie Lietuvos

nacionalinio saugumo koncepciją ir jos taikos palaikymo operacijų politiką.

Š.m. rugsėjo 28 d. Lietuvos Respublikos Prezidentas Algirdas Brazauskas kalbės Jungtinių Tautų Generalinėje Asamblėjoje.

Kiekvieną rudenį, prasidėjus naujai JT Generalinės Asamblėjos sesijai, į New Yorką suvažiuoja visų JT narių aukštieji pareigūnai dalyvauti sesijos pirmuosiuose posėdžiuose ir išsakyti savo šalių pozicijas aktualiaisiais pasauliui rūpimais klausimais. Šiomet Generalinė Asamblėja, atidarydama savo 48-ąją sesiją, pradės posėdžiauti rugsėjo mėnesio paskutinę savaitę.

Lietuvos Ambasatoriaus Jungtinėms Tautoms Aniceto Simučio pastangomis, Lietuvos Prezidentui planuojami susitikimai su JT Generaliniu Sekretoriumi Boutros Boutros-Ghali, Generalinės Asamblėjos vadovybe, ir kitais tuo metu New Yorke esančiais valstybių atstovais.

Per pastaruosius dvejus metus Lietuva Generalinės Asamblėjos sesijų atidaryme atstovavo tuometinis aukščiausiosios Tarybos pirmininkas Vytautas Landsbergis.

DEBORAH LIGONINĖS PROJEKTAS REMIA LIETUVIUS

Jau buvo rašyta apie Deborah ligoninės, kuri yra įsikūrusi Browns Mills, N.J. vietovėje, projektą jau keli metai remiantį Lietuvą bei lietuvius mediciniais reikmenimis ir patarnavimais. Kaip žinome yra įkurtas šios ligoninės fondas – Deborah Hospital Foundation, kuriam vadovauja lenkų kilmės amerikietis Stanley Fryczynski iš Bayone, N.J.

Loretos ir dr. Jokūbo Stukų dėka, šis fondas sutiko paremti ir Lietuvos ligonines, jeigu bus surinkta pakankamai lėšų šios ligoninės medicininio personalo kelionėms į Lietuvą išlaidoms apmokėti.

Praėjusių metų pavasarį maža gydytojų ir techniško personalo grupė viešėjo Vilniuje ir ten tarėsi dėl galimybių atvažiuoti rudenį į Lietuvą ir daryti vaikams širdies operacijas. Tuo metu šių eilučių autoriui kaip tik buvo proga su jais Vilniuje susitikti ir kalbėti apie ateities planus. Jie tada pareiškė apie Stukų ryžtą prisidėti finansiniai prie šio projekto sumanymų.

Stukų pastangomis buvo surinkta apie 50 tūkst. dolerių, kas ir įgalino praėjusį rudenį šios ligoninės personalo grupei vykti į Vilnių ir daryti operacijas. Taip pat buvo susitarta dėl galimybių Lietuvos gydytojams stažuotis Deborah ligoninėje trijų mėnesių terminams.

Dabar vis pridedama naujų sumanymų Lietuvos ligoninių parėmimo. Štai, Loreta Stukienė, neseniai viešėjusi Chicagoje, pasakė, kad šis fondas į Vilniaus ligoninę Santariškėse pasiuntė brangių įrengimų, už kuriuos sumokėta 10 tūkst. dolerių, nors jų kaina buvo žymiai didesnė. Taip pat buvo parūpinta ir kitokių reikmenų bei medikamentų, kuriuos padovanojo pati ligoninė. Ji džiaugėsi, kad ir dabar dar gaunama lėšų šiam fondui. Visai neseniai su 3 tūkst. dolerių auka

prisijungė ir American Lithuanian Club iš Whiting, N.J. Laukiama ir daugiau paramos iš mūsų tautiečių. Visas aukas reikia nukreipti dr. J. Stuko adresu: 234. Sunlit Dr. Watchung, N.J. 07060.

Kalbantis su Loreta paaiškėjo, kad šis Fondas remia ne tik ligonines Lietuvoje, bet taip pat kviečia iš ten pas save stažuotis lietuvius gydytojus trijų mėnesių programai. Liepos pabaigoje ir rugpjūčio pradžioje atgal į namus išvyko trys Lietuvos gydytojai: dr. Rimantas Širmenis, dr. Eugenijus Kosinskas ir dr. Raimundas Matulionis. Jų viešnagės metu nemaža tautiečių New Jersey valstijoje, Philadelphijoje ir Baltimorėje padėjo šiems vyrams iš Lietuvos. Dr. Kosinskas ir dr. Širmenis dalyvavo neseniai Nekalto Prasidėjimo Sesių surengtoje Lietuvių dienoje Putname, CT.

Dabar vėl laukiama naujos lietuvių gydytojų grupės iš Lietuvos, kuri turėtų atvykti rugpjūčio mėnesį. Šį kartą visos trys gydytojos bus moterys. Taip pat stažuotis atvyksta ir operacinės vyr. seselė.

Reikia pažymėti, kad Loreta Stukienė yra įsteigusi ir pirmininkauja kitai organiza-

cijai, pasivadinusiai "American For Independent Lithuania". Ši organizacija yra daug pasireiškusi, kuomet Lietuva vadavosi iš komunistinės vergijos. Kai kas galvojo, kad organizacijos veiklą dabar jau reiktų nutraukti, kadangi Lietuva jau laisva. Tačiau ji dar numato veikti ir toliau, tik pakeičiant savo veiklos pobūdį. Dabar visas dėmesys koncentruojamas humanitarinės pagalbos Lietuvai parūpinimu, ypatingai ten gyvenančių našlaičių globa.

Ed. Šulaitis

Pranešame su dideliu liūdesiu, kad St. Croix saloje Virgin Island rugpjūčio 18 dieną staiga mirė PRANAS KARALIUS.

PRANAS KARALIUS sulaukė 84 metų. Lietuvoje buvo mokytojas ir mokyklos vedėjas Kaune. Visą gyvenimą dalyvavo skautų organizacijoj ir jiems vadovavo. Taip pat dirbo ir su Lietuvių Bendruomene išeivijoj.

Pasilieka žmona GERDA, sūnūs BENEDIKTAS (St. Croix) ir KORNELIJUS (Lietuvoje) anūkai: PRANAS, MAYA ir ANGELIKA, brolis KAZYS KARALIS.

A. A. PRANUI KARALIUI

užbaigus sunkia šios žemės kelionę, skausmo prislėgtą žmoną GERDUŽĖLĘ sūnūs BENEDIKTĄ ir KORNELIJĄ, brolių KAZIMIERĄ ir jų šeimoms reiškiamo gilia užuojautą

*Rožė ir Viktoras Petruškevičius
Lilliana ir Micheal Holop Jr.*

A. A. VERAI ALANTIENEI

staiga ir per anksti iškeliauvus į Amžinuosius namus – jos vyrui ALGIUI ALANTUI, dukrai LAURAI, IRENAI ALANTIENEI, GINUI ALANTUI, bei giminėms Lietuvoje reiškiamo gilia užuojautą ir kartu liūdime.

*Elena Baublienė ir dukra Rūta
Stasė Bliūdžiuvienė
Elena ir Kazys Karveliai
Vida McAndrew su šeima
Dana ir Stasys Naikauskai
Juratė Pečiūrienė
Elena ir Antanas Rašytiniai
Sofija ir Adolfas Vasiuliai*

**TAURUS I IETUVIS,
MOKYTOJAS, SKAUTAS,
GERAS ŽI OGUS**

PABAIGĖ SAVO GYVENIMO KELIONĘ

PRANAS KARALIUS

1909.VII.18 – 1993.VIII.18

*Liūdinti žmona GERDA
Sūnūs BENEDIKTAS ir KORNELIJUS
Anūkai: ANGELYTĖ, MAYA ir PRANAS*